

309299

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 10 వ తేది శుక్రవారము } No 34
సంపుటము. ౫ } కాళియక్రి నామ సంవత్సర చైత్రమాస బహుళ అమావాస్య 3౦. } సంచిక 3౪

ఇనాము ! ఇనాము !!
అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు
చీర 1-కి వెల రు. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2 1/2 మూర
జెడ్డు కలవి. రంగులు ఉత్తరవాద
ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల
బుట్టలు కేయింపబడినవి పలురకములు
కలవు. ఇక్కల నాగరికమునకు తగు
నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్
బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును.
నర్సాపురం సరికాచీర 1-కి 16 X 2 1/2 రు 4.8-0
బందరు దనకొడిచీర 1-కి రు 3-4-0
బాలామణి మామిడిచీర 1-కి రు 3-8-0
కాంచీపురము అరవచీర 1-కి రు 5-0-0
శకుంతలచీర 1-కి రు 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అందు కో,
2, రామానుజఅయ్యర్ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

డబ్బితో సహా నీళ్ళ 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పల వార
దోలును. వాయువు
పోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హింకూ చేశ మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, (శ్రీరీరాధ, కాంచా.
} 6, తంజునెట్టి వీధి, మద్రాసు

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము
(వ ద్య కా వ్య ము)

శ్యామసూక్తి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము
లలో నిడియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము లేల
కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమా? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు.
270 మిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. వెల 5-0-0. కర్నూలు శే.శే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి:— సులభము, మృదుమధురము, భాగ్యగర్భితము
2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములనై అచ్చు. కాళిశ
తైందు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.

(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగు పండితుడు, మద్దినిపల్ శ్రావ్యులు. కడప

బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల రామమూర్తికాస్తుల వారిచే
రచింపఁబడిన గ్రంథములు.

- 1. విష్ణుసహస్రనామ నిర్వచనము.
ఇందు : విష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర శ్లోకములును, శ్రీశంకర
భగవత్పాదల వారిచే రచింపఁబడిన భాష్యమున, వానికిఁ
జేట తెల్లమగు తెచ్చఁగగమున, బూజుకుఁ బనికి వచ్చునట్లు
తుదను చతుర్దశ్యంతనామములును గలవు. అక్షరమును పూజ
సేయఁగోరువారి కిది ముఖ్యమగు గ్రంథము శ్రీ అత్యుత్తమము
లగు కాళితములనై ముద్రింపఁబడిన శుద్ధప్రతి 1 కి రు 1-4-0
2. విక్రమార్కచరిత్రము.
ఇది సంస్కృత గ్రంథమునకు సరిగా సలక్షణమగు
తెచ్చఁగున రచింపఁబడి దొరతనమువారిచే బాత్తపుస్తకముగ
నంగీకరింపఁబడినది. వెల 1-కి రు. 0-12-0
3. మారికాళికాశేష సర్వస్వము.
ఇది శివు శృష్ట మూర్తి కాస్తుల వారు రచించిన
మారికాళికలచే సాధింపఁబడిన యాంధ్రభాషా విషయములను
గుడ సాధించు వ్యాకరణ గ్రంథము. ప్రాశస్త్యాకరణమున
కిది మూలమని చెప్పవచ్చును. వెల 1-కి రు. 0-4-0
దొరకుపోటు:— భాగవతుల వేంకటభాగవతులు,
(1148) కళాకాలాంగ్లోపాధ్యాయుడు. విజయగిరము

సెగరోగములకు అమూల్యమైనమందు

గొనాజోన్

మాత్రద్వారములగుండా ప్రవిండు యెట్టి కఠినవ్యాధి
యైనను ఒకవారములోపల మంట, నొప్పి, స్రవణము మొద
లగు వానిని మిగుల నమృతముగా ఇది వదుచున్నది. అనేక
మైన శ్రేష్ఠమైనటువంటిన్ని హానిచేయనటువంటి మందులచే
తయారుచేయబడినది. ఇదితిత్తులమే గుణమునిచ్చుచు వ్యాధి?
సంబంధించిన పుగులును అడుగంట వాశము చేసి రాను
రాను వ్యాధిని పూర్తిగా మాన్పును. మతీయు వ్యాధిని
మరల వ్యాపించకుండ చేసి దేహమునకు బలమును ముఖము
నకు కాంతిని నిచ్చును. ఒకతూరి వాడినూరిన వానిగుణము
మీకే తెలియును. విశేషము వ్రాయనవసరము లేదు.
బుడ్డి 1-కి పోస్టేజి సహా రు. 2-12-0.
1157 ఆర్ధర యిచ్చునప్పుడు జాబులు జేసుగు తక
విశేషముగ వ్రాయవలయును.

A. H. Solomon & Co., (Dept. A.D)
P. O. Mount Road, Chintadripet, MADRAS.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలీలు.

శృంగానవాటిక.

కాలికో 1-0-0, రాపరు 0-14-0

విధనానురాగము.

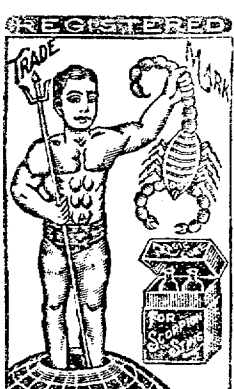
వెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధని.
రాయవరం, రాఘవంద్రపురం పోస్టు గోదావరి జిల్లా.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపకమైన
వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. బి. కె. ఎం.
(946-887) మే జనరు.

సర్వవృద్ధిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ మార్కు) 588
దుఃఖములో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండ
లేసిన మోక్షోపద్రుమ. ఆంధ్ర,
మూసాని, చేతియైద్యులచే పొగ
డ్రాగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లుంచినను మందు గుణముమాటుదు.
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక.
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. వెలపాకట్ 1-కి 0-8-0
పోస్టేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకట్లు
వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేలు.
ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇనాం.
కర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కం పేని,
-6 కంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెని,

నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరంబున మదరాసులో జరిగిన వస్తు
ప్రదర్శనమునందును, శర ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి.ఇ.
గారివలనను యోగ్యతా పత్రములఁ బొందియున్న ఈకంపెనీ
వారిచే "స్వంత స్టీల్ లైటు" లో తయారు చేయఁబడిన క్రొవ్వు
వత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమంబులై ప్రఖ్యాతిఁగాంచియున్నవి.
ఒక్కటొక్కటి 7 ఘంటలకు తక్కువ లేక వెలుగును.
200 వత్తుల వెట్టె 1-కి రు 18-0-0
200 బండివత్తుల వెట్టె 1-కి రు 18-0-0
మాదిరివత్తులు కొరువారు (రు 1-4-0). ఒకరూపాయ
నాలుగణాలు ముందుగా మణిమార్గర ద్వారా పంపవలెను.
ఏజెన్సీ వలయువారు కంపెనీకి వ్రాసి తెలిసికొన
వచ్చును. 489

Watches! Fountain Pens!!
వాచీలు, పౌంటెను కలములు, హార్స్
నియములు, బ్యాడ్ మింటును, టెనీసు
బంతులు, బ్యాటులు (Bats) మొదలగునవి
సరసమయిన ధరలకు దొరకును.
క్యాటలాగు ఉచితము.
యమ్. హెచ్. రావు అండు సన్సు,
1150 కాకినాడ. (గోదావరిజిల్లా)

ప్రకటన.

- 1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని వెల 0-10-0.
కల్పనాస్వరమున కుపయోగమగునట్లు ఖండ ప్రస్థాన
మున్న యోగవిషయమున్న తెలియబడును.
2. కృతిహస్త పాటము వెల 0-6-0.
కాళితనామస్తుతిన్ని, శబ్దమున్న తెలియబడును.
ఉదాహరణ : హంసధ్వనిరాగము, గూఢకాళము.
తెలిపి | యుజుత | ఉపద్రవ్య నృశింహశాస్త్రి,
సరిప | గరిస | సంగీతలక్షణ విద్యాకే
మనసు | కరుగ | (1176) అనుభాపురము.

ఒంగోలు వార్తలు.

(ఒక విలేజుకుని యొద్దనుండి)

ఒంగోలు, మే 8:—జాతీయవిద్యాసహాయార్థమై యీ పురమునందలి స్వరాజ్యసమితి కార్యదర్శి నుమారు రు॥ 70 లు వసూలుచేసి శ్రీ వేణుగోపాల నిలయ హిందూనాటక సమాజమువారు నాటకము ప్రదర్శించి ఇచ్చిన రు॥ 30 లును కలిపి రు॥ 100 లు జి. యస్. ఆరంజేడ్ గారికి పంపినట్లు తెలియుచున్నది. మాపురమునందు విద్యాధికులను సభ్యులనుగా గలిగినట్లు వంటి పరియోగ నాటకసమాజము, జాతీయవిద్యా సహాయార్థమై యొకనాటకము ప్రదర్శింపబడవలయు నని కొందరు సభ్యులు ప్రయత్నించినను, ఇంతవరకును జాతీయవిద్యా సహాయార్థమై నాటకప్రదర్శనముఁ గావించుమి శోచనీయుముగ నున్నది.

ప్రాగ్దేశపు యూనియను.

మాపురమునందలి మ్రాడెంటు ప్రాగ్దేశపు యూనియన్ వారు ఆచరణముననే చిత్రసభాయమును జాతీయ విద్యాసహాయార్థమై ప్రదర్శింపనున్నా రని వినుటకు చాల సంతోషముగ నున్నది.

ఒక యువస్వామి.

నుప్రసిద్ధాంధ్రవక్త లైన శ్రీయుత గా॥ హరిసర్వోత్తమ రావుగారు మాపురమునకు విచ్చేసి జ్వరపీడితులయొక్క, శ్రమకొల్పి యీ నెల 6, 7 తేదీలయందు ఇచ్చటి కొండమిడి జేవలయమునంద “ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితి, మనకర్తవ్యము” అను విషయములను గురించి గంభీరముగా నుపన్యసించి శ్రోతల మనసుల నాకర్షించిరి. క్రింది తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగా చేయబడినవి.

(1) ఢిల్లీ సమావేశమువారు చేసిన తీర్మానములు సంపూర్ణముగ ఫలప్రదములగుటకు గౌరవనీయులయిన కష్టగారు సూచించిన రీతిని పరిమితకాలములో స్వరాజ్యము ప్రసాదితమగునని ప్రకటించుటయు వెనువెంటనే మస్లింలగు జేతయముహమ్మదలు సలహాచేసిన రాజ్యాంగపద్ధతిని అయిలులో పెట్టుటయు అవసరమని సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(2) ఢిల్లీ సమావేశమున ఏర్పడిన వైనికబలసంబంధి యగు నుపసంఘము చేసిన సలహాలు సమజసముగా నున్నవనియు, అందులో మూడవ సలహా ఖండితముగా అవలంబింపబడినగాని తగినబలము ఈ జేతమున సమకూరుట దుర్భటమనియు నీ సభవారభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆంధ్రజేతము లోని ప్రముఖులు, వేనలోని “కమిషన్” ఉద్యోగములకు తగినకృత్యనందుటకు సంసిద్ధులయి యున్నామని ప్రభుత్వము తారికి తెలియజేయవలయునని సభవారభిప్రాయపడుచున్నారు.

(3) అధికారుల నిరంకుశ ప్రవర్తనను అరికట్టుటకు చుహ్దా గొధిగారు కైరామండలములో జరుపుచున్న సత్యాగ్రహప్రయత్నము ఫలోన్ముఖ మగుచున్నందులకు సంతసించుచు ప్రజాసమూహము లేక ప్రభుత్వాధికారులు చేయు నిరంకుశ చర్యలను ఖండించుట కామర్ష మెప్పుడును అవలంబింపవలసి అనుచునీయుదు ప్రకటించిన యభిప్రాయముతో సభవారేకీభవించు చున్నారు.

రెండవ తీర్మానము చేయు సమయమున స్వామివారు యను స్వరాజ్యవాదులగు మైసంపాటి నరసింహం బి. ఏ. బి. ఎల్. ఎల్.టి. గారును పత్రి శ్రీనివాసయ్య బి. ఏ. గారును, మిట్టనొడ్డి కృష్ణారావు బి. ఏ. గారును, తటవర్తి ఆళ్వారు శెట్టిగారును “కమిషన్” ఉద్యోగములకు దరఖాస్తులను ప్రభుత్వమువారికి పంపెదమని తెలియజేసిరి. గా॥ హరిసర్వోత్తమ రావుగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకమందనములు పురజనుల తరపున అర్పింపబడినవి.

గత నెల 21-వ తేదిని దక్షిణ హైద్రాబాదు ఆదిమాంధ్రులవలన చోకామేల భక్తగ్రామిని జయంతుత్సవము బహుమైధవముతో జరుపబడినది. మా. వెం. భాగ్యరెడ్డిగారి వలన చోకామేలను చరిత్రము హరికథారూపముగ గావించబడినది. వెంటనే ఆసభలో, తమ జాతిలో గలించిన మహాత్ముల జయంతుత్సవములు ప్రతిబిస్తిలో జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. మైత్రమాసాంతమున మహాత్మ నందనాదరి జయంతి గావించుటను.

రాజమండ్రి కాపురస్తులను శ్రీకృష్ణభారతరచయితలును, కవిరాజులుగు ప్రపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు ఏప్రిల్ 26వ తేదిని కృష్ణాల్లా తాళ్ళపూడి దయచేసి “హిందూడేశ నాగరికత”ను గూర్చి ఒక గంటకాలము జనరంజకముగ, నుపన్యసించిరి.

యద్ధములు లాటరీ.

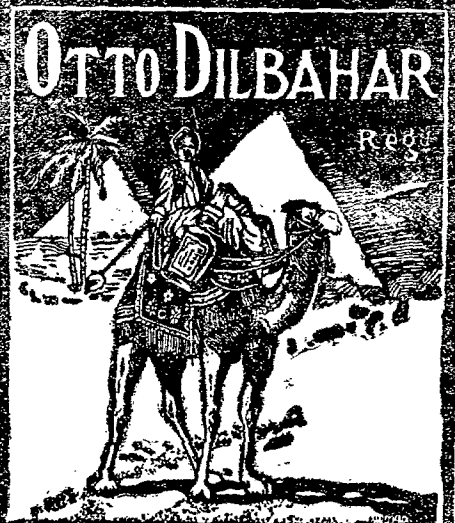
టిక్కెట్టు బహుమానమును గూర్చి వ్యాఖ్యము.

బర్మాదందు క్యాహను మండలపు మేజిస్ట్రేటుగారి కచ్చేరియం డిజిటల్ నోక వ్యాఖ్యము దాఖలై నది. ఈమండలమున నుండు నాలుగు గ్రామములకు చేరిన గ్రామస్థులు కొందరివలన యద్ధములుపు విరాళములక్రింద 2800 రూ॥లు వసూలైనవి. వీటిలో రు 2700 లిచ్చి యద్ధములుపు పత్రములు కొనబడినవి. తక్కిన వైకముతోడ 20 ది లాటరీ టిక్కెట్టు (బర్మా వాల్గోను స్టీపు 1917) కొనియుండబడినది. ఈటిక్కెట్టులో నోక దానికి రెండవ బహుమానము రు 75,000 లు వచ్చియున్నది. ఇట్టి బహుమానము వచ్చియున్నదని గ్రామస్థులకు తెలియజేయబడినదిగాని టిక్కెట్టు వెంబళ్లు మున్నగు సమాచారము వారికి తెలియదు.

బహుమానముక్రింద వచ్చిన యద్ధములుపు పత్రములు వర్తమానమున లాటరీ రంగునకాళి మేజిస్ట్రేటు క్రయిగు, హరిగు, గాడ్లగు కంపెనీవారియొద్ద నున్నవి. తాము వైటిక్కెట్టును కొనియున్నాముగాన తమ కీపత్రముల నిచ్చివేయవలసినదని మాంగ్ మ్యు మున్నగు పదిమందియునై కంపెనీ మేజిస్ట్రేటు వ్రాసికొనిరి. ఈపత్రములనుగూర్చి మాంగ్ హిప్పి మున్నగు 90 మంది తమకు వోటీసు నంపియున్నారగాన వీని సెనగకాలమని మేజిస్ట్రేటు తెలియ బరప మాంగ్ మ్యు మున్నగువారు మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద దావాచేసిరి. ప్రతివారు తీవ్రమానపు పత్రములనుగూర్చి ప్రభుత్వమున దివ్యుటి కమిషనరు గారికి అర్పించుకొనియుండిరి. పిదప కమిషనరుకు, లెఫ్టినెంటు గవర్నరుకు విన్నపముల నంపుకొనిరి. ఉభయపక్షములవారును తుట్టుతుదకు స్వాయత్తానమున కెక్కిరి.

కాశిట్టకేసు:—రెండవట్టకేసు విచారణ తన తే॥ ని ప్రారంభమైనది. ప్రత్యేక స్వాయత్తానమువారియెదుట తొరతనమువారి వ్యాయవాదియగు రానుఅల్లసెనగారు ప్రభుత్వమున కొన్ని విషయమును సంక్షిప్తముగ చెలిపిరి. నరేంద్రనాధులెన్ది, ప్రియూ నాడ్ లెన్ది అనువారిరువురనై రాజద్రోహపు నేరములు మోపబడియున్నవి. కాశిగరమున విద్యార్థులయం దేర్పడినసమాజమున నీయరువురును చేరియున్నారు. ఈ సమాజము క్రమక్రమముగ విస్తరించి, ఢిల్లీలోనుండు వేరొక సమాజముతోడ సఖ్యమును బడసెను. అరాజకులలో సగ్రాణ్యుడని ప్రసిద్ధిగాంచిన రామ్ విహారి కీ యరువురును ప్రాణ మిత్రులు. వైనికుల రాజద్రోహులసెన్ది, బాంబులు మున్నగువానిచే ప్రజలనుజంపి, హిందూజేతమున విప్లవమును కలిగించుటయే సామాజికుల యుద్దేషము. కుట్రయందు ముద్దయి లిరువురును బలవత్తమగు భాగమును కై కొనియున్నారని అల్లసెనగారు చెప్పిరి. అత్రూవరు యద్ధసంబంధ మగు కార్యములో నుండుటవలన ఆతడు స్వాయత్తానమునకు రాలేదు. తన్ములమున వెనుకటివిచారణయం దాత డొసగిన సాక్ష్యము చదువబడినది.

గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురముపోస్టు తిరుపతిలోని వేంకటరమణనివాస భాండాగార తృతీయవార్షికము పెద్దాపురం డిస్ట్రిక్టు మునరము ఎల్. నరసింహముగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి అధ్యక్షత క్రింద 5-వ తేది ఆదివారమునాడు అతివైభవముగా జరిగినది. కొండమూరి వెంకటరత్న శాస్త్రి, తిరుపతి వేంకటేశ్వర్లు, గాడేపల్లి నూర్యనారాయణ శర్మగార్ల వలన నుపన్యాసములు ఇయ్యబడి స్కూలుపిల్లలకు బహుమతులు పంచిపెట్టబడినవి.

OTTO DILBAHAR Regd.

THE PERFUME OF ORIENTALS DELIGHTFUL & LASTING

ఫోనుయేజంటు: అంగ్లోయండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, కొంభాయి.
మద్రాసు యేజంటు:— మెసాతా పురుషోత్తమాచార్య, వైవాభిజాయశోధు, మద్రాసు.

బళ్లారి సంగీత శారదా నాటక మండలివారు

1918 వ సంవత్సరం మే నెల 13 వ తేది సోమవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

సారంగధర అనునాటకమును 1918వ సం॥ మే నెల 14వ తేది మంగళవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

చిత్రనళియము అను నాటకమును

విక్టోరియా పబ్లికహాలులో ప్రదర్శింతురు. (1177)

మదరాసు హైకోర్టు 1170

ఇన్ సాల్వెన్సీ పీటిషన్ నెం 83/1917

టి. ఏ. ఆర్. ఏ. ఆర్. ఎం. రామనాథం శెట్టి అన్నామలై శెట్టి కంపెనీ - దీవాలా తీసినవారు.

1917 వ సం॥ ఏప్రిలునెల 28-వ తేదిని పై నుదహరించబడిన అసామీలు ఇన్ సాల్వెంటులుగ తీర్మానించబడి వారి యావదాస్తియు మదరాసు ఆపీషల్ ఎస్టేసినీ వారిస్వాధీనములో నుంచడమైనది. ఈ ఇన్ సాల్వెంటుల వద్దనుండి గాని, ఆకంపెనీ నుండి గాని ఏమైన రావలసిన బాకీలున్నచో సాధ్యమైనంత త్వరలో తమ మాక్కులను ఈ క్రింద సంతకముచేసిన వారి ఎదుట ఒక ప్రమాణపత్రిక మూలకముగ రుజువు చేసికొనవలయును.

ఎఫ్ హెచ్ విల్సన్, ఆఫీషల్ ఎస్టేసినీ, హైకోర్టు, మదరాసు.

సావరన్ అండు కంపెనీ వారి తా మ ర తై ల ము.

ఈతైలము 2 రోజులు తామర, ఏనుగకట్టి, దురద, తీట ఇటువంటి చర్మవ్యాధులకు పైన రాచిన యెడల మాయమైపోవును. గుణములేదగిన డబ్బు వాఫసు చేయబడును. బుడ్డి 1-కి క్రయం ఆ. 12. 8 బుడ్డుల సోప్టుఖర్చులు తగై రా లేవు వ్యాపారులకు 100-కి 25 కమిషను ఇయ్యబడును. యేజంటులు కావలయును.

సావరన్ అండు కంపెనీ.
(1189) కచ్చాశేర్లర్ ఆగహరం, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 126

(రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దుచి కనుగొనబడి, సాటిలేని మనోహరము గువాసనగలిగి. అల్పాహారగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకపో నిధము చేయబడిన కేరల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిందువులు చిలుకరించినచో, మనోహరము గువాసన ని స్ఫులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల నీసాలలో నుండును.

పిన్న నైజా (అర గ్రాం)	నీసా 1-4 రు	0-2-0
చుద్దరకము నైజా 1-గ్రాం	" "	0-12-0
వోక నైజా 2 "	" "	1-4-0
పెద్ద నైజా 4 "	తేక 1/2 కొన్ను	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తెల, పట్టుములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపులోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలునెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనవలయు నీసావైసను, కార్డువైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో నిల్పవారుయొక్క సలహాములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువనానికి వ్రాసినచో అజాకమ్మతుగల గువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

ఫోనుయేజంటు: అంగ్లోయండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, కొంభాయి.
మద్రాసు యేజంటు:— మెసాతా పురుషోత్తమాచార్య, వైవాభిజాయశోధు, మద్రాసు.

①

—:O:

人 工

రాష్ట్రీయ రాజకీయ సభ కధ్యక్షులవహించుట నాకియే ప్రథమతరుణము. ఈ ఆధ్యక్షులవహనము నలంకరించి కార్యభారమును సక్రమముగ నిర్వహించుటకు నేను మహారాజకీయవేత్తనుగాను, నాయం దట్టిసంగ్రహములుగాని, మాతృవేశమునకై నేనొనరించిన మహాపకారముగాని ఏమియులేవు. ఇట్టిమహానందిగృతరుణమునందు మహానివివిధభాతులవారికిని పరస్పరవిభేదముల రూపుమాపి వికృతానమును పెంపొందించుటకు సమయమాసన్నముంది. ఈ స్వాతంత్ర్యాభిలాష దేశమునందెచ్చట చూచినను “స్వాతంత్ర్యము” “స్వాతంత్ర్యము” అనుధ్వనిదక్క నురియొక్కగధ్వని వినుటకుటలేదు. ప్రజలు తత్స్వాతంత్ర్య ఫలము భవమునకై యున్విఘ్నము చున్నారు. ఈస్వాతంత్ర్యాభిలాషను పెంపొందించుటకై ఆగష్టునెల 20వ తేదీని హిందూ దేశ కార్యదర్శిగాను “హిందూదేశమునందు బ్రిటిషువారి పరిపాలనాశీయము స్వరాజ్యస్థాపనమున” వ్రాక్కుచ్చుటయు పెంపొనరింపిందా దేశ కార్యదర్శి మనదేశమునకు దచ్చి భారతీయులలో నెప్పుడొకరినను జనింపజేయుట లోకమాన్యులకు ముద్రైనవారు కొంతమంది ఇంగ్లండు దేశమున కరిగి అచ్చటిప్రజాసామ్యమునకు హిందూదేశపు నిజస్థితిని నిరంకుశాధికారుల దౌర్జన్యమును వెల్లొచ్చుటకై బంగళు వెదంబుచును ఆరాయ బాగమునకు రాజ్యవ్రతనిధి తమ జీవితాంతాంగికమును పాను భూనిధి తలెత్తి జీవించుటయు, వేరొకటియు నుండరాదని అకస్మాత్తుగా తిరగిపోవుటయు, ప్రజాసామ్యుని నిర్ణయమున బాగుపడెను నెట్లుగాను దీనిని జీవించుటయు కష్టమగుచున్నది.

మొదలైన కార్యములు జరిగియున్నవి. బ్రిటిషువారి తెలివి హి సత్యము పూర్తిగ వెల్లడి చేయు యా కార్యముల వలన రాజకీయ పరిస్థితులలో నెట్టి మార్పులు జేరినవియు, భారతీయుల యాత్మాభిమానముతో స్వాతంత్ర్యార్థిలైన వారు నెట్టి భంగము గలిగినదియు, మన నాయకుల కెట్టి యవమానమును, అవరాధన, అనాదరణ జరిగినదియు తెలులెల్లము కాగలదు.

మంత్రి సంక్షేమము.

ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రధానమంత్రి హిందూజాతిముపై జర్మనులు కాడి పెట్టెనున్నారనియు, కాబట్టి భారతీయులు తమ స్వదేశ సంరక్షణము గావించుటకు సంసిద్ధులు గావలయుననియు ప్రభుత్వము వారికి తోడ్పడవలయుననియు నొక సంక్షేమమును పంపిరి. ఆసంక్షేమమును గురించి ప్రజాభిప్రాయ మరయుటకై రాజప్రతినిధి ఢిల్లీలో నొక మహాసభ గావించిరి. ఆసభకు సభ్యుల నాహ్వానించుటలోగూడ ప్రభుత్వమువారి ప్రావీణ్యము కృత్యమగుచున్నది. నిజమైన ప్రజానాయకులు తప్ప మిగిలిన వారందరూ నాహ్వానింపబడిరి. ఆమహాసభలో రాజప్రతినిధి హిందూజాతిముపై జర్మనుల క్రతువుల వలన సంభవించ గలగు కష్టములన్నిటిని బోధపరచుచు "ఇట్టి పరిస్థితులలో హిందూజాతిము భారతీయులెట్లు సంరక్షించుకొనవలయు?" అని ప్రశ్నించిరి. అత్రక్షమ ప్రతిపదియు సమాధానమొసగుచు ప్రభుత్వమువారు మననాయకుల సహాయపరచిరియు ప్రభుత్వమువారు యిదివరలోచేసిన వాగ్దత్తుములలో నొక్కటి యైనను నిర్వహించ లేనందులకు చింతించుచున్నారనియు రాజప్రతినిధికి భారతీయులవలన నెట్టిసహాయము కావలయునో తెలియపరచి నవో నెట్టిసహాయము నొసంగుటకు సంసిద్ధులై యున్నారని చెప్పిరి. అప్పుడు రాజప్రతినిధి తమకు భారతీయులయొద్దనుండి ధనసహాయము మనవ్యసహాయము కావలయునని చెప్పిరి.

మనరాజధాని

గవర్నమెంటువారు వారిమాటలను వారు నిలుపుకొనలేకపోయినను, మనము ఋషిసంతతి వారమగుటచే వారికి సమమయమునన్వి సభ్యులై సహాయమొనర్చి కడురాజధానితో మెలగుచుంటిమి. ప్రభుత్వమువారియం దెన్నితప్పులున్నను మనము సహించియుండరాని సమయమునన్వివది గనుక సహాయము చేయసంసిద్ధులయి యున్నాము. ఎందువలన? ప్రధానమంత్రి సంక్షేమము పంపించుచు వలన గాదు. సార్వభౌమముడు బాధిచక్రవర్తి తమ సామభూతిని తెలిపినందువలన గాదు! రాజప్రతినిధి మరలను సహాయము చేయునని గోరినందువలన గాదు! ఎందువలనన హిందూజాతిము భానిసంరక్షణమంది విముక్తరా లగుట కిదియే తరుణము. భారతీయులు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటకు నిదియే సహాయము. ఇట్టి మందితరుణము మరెయొక నాని సంప్రాప్తము కాబాలదు. ఏలయన యిప్పుడు విరోధాలో జరుగుచున్న మహా ఘోరసంగ్రామము జర్మనుల దౌర్జన్యము నణగదొక్కటకు గాని బ్రిటిషువారి విజయప్రాప్తికి గాని వచ్చింది గాదు. ప్రపంచపరిస్థితులు మార్పు జేరించుటకును, ప్రపంచములో అభివృద్ధియును, శ్రాంతియును పొరలొలి, భర్తయును స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుటకు పుట్టి నది. కాబట్టి భారతీయులు గూడ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలయుననిన వెంటనే యాధములో పాల్గొనవలయును. ఈవిషయమును గురించి వెక్కుమంది వెక్కుచిధముల తలపోయచున్నారు. ఒకవత్తు మువారు యీసమయములో మిత్రమండలివారు పూర్తిగా నాకరము కావలయుననియు ప్రభుత్వమువారు మనసహాయము వలయునో కొన్నివరకులు, వాగ్దత్తుములకు ఇంగ్లండు ఒప్పుకొనవలయుననియు చెప్పుచున్నారు. ఇంగ్లండుదేశము హిందూజాతిమున కిదివరలో నొసరించిన యవమానములన్నియు మరచిపోయి ఆఖ్యత్వాహముతో ఇంగ్లండునకు తోడ్పడుటకు సంసిద్ధులై యుండవలయునని మరెయొకవత్తుమువారిప్రాధానముచున్నది.

హిందూ మహమ్మదీయ భేదములు.

ఇంతవరకు మహమ్మదీయులకును హిందవులకును యభిప్రాయ భేదముండనది. ఆయభిప్రాయ భేదము లక్నోలో జరిగిన జాతీయ మహాసభ సభలో సంత్య మొందెను. వారిరువురును ఏకగ్రీవముగ రాజకీయసంస్కరణములగురించి ఏకాభిప్రాయ మొనగినారు గాని మన హిందవులలో తిరిగి రెండు భేదములు లేర్పడుటకు కడుకోచరీయము. రాజకీయ సంస్కరణములు నిజయిస్తే, పరిణామము కలిగి భవిష్యత్తుగాదు. మన

దేశములో ప్రస్తుతావస్థయందు సేన యుండుట స్వంతావస్థకము. ఏదేశమునకు గాని స్వరాజ్యమును స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించు నది సిపాయిలుగాని చేయగారు. దేశముయొక్క బాగోగులన్నియు వారిమీద నాధారపడియున్నది. స్వరాజ్యము ఇంగ్లండువారు మనకిచ్చునది మనము కొనగదియు గాదు. స్వాతంత్ర్యము ఇంగ్లండునుండి హిందూ దేశమునకు ఒడలో దిగువతియగు సామానుగాదు. మనభారతీయులు నైస్వములో తేరి యుద్ధముచేసి సంపాదించవలసిన వస్తువు గాని చేయగారు. సేనలో జేరవలసిన యవసరము.

భారతీయులు ప్రస్తుతము నైస్వములో చేరి బ్రిటిషువారికి సహాయము చేయుట బ్రిటిషు వారి విజయప్రాప్తికే గాక భారతీయుల స్వాతంత్ర్యమునకుమోడ పోరాడుచున్నారని తెలపవలయును. సిపాయిల ఆత్మత్వాగమే వారి దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము తెచ్చునది గాని ఒక కవయము మాత్రము గమనింపవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము మనవారి యుద్ధములో జేరుటకు పురికొల్పిన జేరియో యొంటుండవలయును. ఇంగ్లీషువారు, జర్మనీ వారు ఆమెరికనులు, బర్లండు ప్రజలు ఎట్టి ఆశయములకు యుద్ధము చేయుచున్నారో తదాదేశములు హిందవుల విషయములో గూడ సఫలీకృతమగునట్లు చేయవలయును.

సంస్కరణములు.

కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణములకు కట్టువగాని సంస్కరణము లొసగినగాని ప్రజాస్వామ్యము ప్రభుత్వమువారికి సహాయముచేయుటకు సంసిద్ధులుకాదని ప్రభుత్వమువారికి మన నాయకులు తెలుపవలయును. ఆయుధశాసనము, ముద్రాశాసనము మొదలైన కఠినశాసనములు వెంటనే రద్దుపరచవలయును. ప్రభుత్వమువారు ఈ సంస్కరణము లిచ్చినను నివ్యకున్నను మిరందరును వెంటనే సేనలో జేరుటకు సంసిద్ధులుకావలయును, మీదేశస్వాతంత్ర్యము మీరు సంపాదించవలయునని దృఢమనస్కులరై యుండుడు. రాజ్యములు మారినందువలన మీరు లాభములేదు. బ్రిటిషు రాజ్యముపోయి, జర్మనీ రాజ్యము గాని, చైనా, జపాన రాజ్యములుగాని వచ్చినందువలన లాభములేదు. మీ స్వాతంత్ర్యము పరలపోవునను గావంత మీరే సంపాదించుకొనుడు. బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు, హిందవులు మహమ్మదీయులు, పారసీకులు క్రైస్తవులు మిరందరును ఏకమై, మియందుండు పరస్పరవిభేదముల రూపుమాపుకొని ఏకమత్యము గలిగి, వెంటనే సేనలో జేరి, మీ భారతీయతను విముక్తరాజుగ జేసి మీ భర్తయును నెరవేర్చి కాకత సౌఖ్య మనుభవించెదరు గాక యనికోరుచున్నాను.

అభ్యుత్థురాలి యవస్థాసము భావగర్భితమై సభ్యులనుద్రోశ పూరితులను గావించెను.

విషయనిర్ధారక సభ.

తేజటి యువయును రిక్త గంటలకు, విషయనిర్ధారక సంఘము సమావేశమై చిత్తు తీర్మానములను చర్చించును. తేజటి మధ్యాహ్నము 2 గంటల మహాసభ సమావేశమగును. సభకు 2000 కు వైగ ప్రతినిధులు వచ్చిరి. చిత్తూరు, కడప అసంతృప్తారు మండలముల నుండియు ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. ఒక్కొక్క మండలమునకును ఇద్దలు చొప్పున విషయ నిర్ణయ సంఘ మెక్కొనబడెను. పూర్వ మొక పర్యాయము రాష్ట్రీయ మహాసభాభ్యుత్థులుగా నున్న గొల్ల శ్రీనివాస కామ్రైగారిని ఆధికారిత్వా విషయనిర్ణయసంఘమున నేర్పబడితి మని సభాకార్యదర్శి ప్రకటించిన వెంటనే "కలను, కల"దను ధ్వనులు నడిచిట్కులనుండి బయలు వెడతెను వా రుండక తప్పనిది కార్యదర్శి ప్రకటించెను. కార్యక్రమమున ఇందుమించుగా నంతయు ఆంగ్లభాషయందు జరిగెను.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ గారి జీవితము - ఉపన్యాసములును

(తేనగు) 4 అణాలు మాత్రమే. జాతీయగ్రంథమరణ సమాజమువారిచే పై పుస్తకమును అట్టివే యగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లడవతిరాయి, దేశదాద్ర్యము మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేలు రుసుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పుస్తకములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో సాలుకు రె రూపాయల కంటె హెచ్చుకాదు. దేశాభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవచ్చుటకు. గాజేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ, కాశీపుర గ్రంథశాలలో నున్నది. విజాపూరి

మదరాసు అందునదరమురాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు. (1174)

తిరువతి (ఈస్టు) 1918 సం. మే మాసములో రాబోవు గంగమ్మ జాత్రోత్సవము. రాక్షసిబొగ్గు ప్రస్తుతము చాలినందున పైన చెప్పబడిన ఉత్సవమునకు పోవు తీర్థయాత్రీకుల సౌకర్యార్థము అదనముగగాని, ప్రత్యేకముగగాని బండ్లు వేయబడజాలవు గాన గమనించవలయును.

అమృతవతి 1154
మనోరంజకమైన నవల.
విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతకములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము.
దీని వెల 1-4-0
గ్రంథకైలి మనోహరము. కథ రసవంతము.
భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.
చిరునామ:- ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7, తంటుకెట్టిపల్లి, జి. టి. మదరాసు.

Calcutta
Rumours of Conscription Baseless.
Miners Assured.

CALCUTTA, May 9. The Indian Mining Federation in a statement, issued to all its members says that it learns with deepest concern that an absolutely baseless rumour is afloat that it is proposed shortly to introduce conscription in India and also that the operation of the measure will extend to miners working in coalfields. It seems that the orders recently issued by the Chief Sanitary Officer for registration of colliery labour are responsible to some extent for the rumour. The Committee of Federation have done well in taking steps by emphatic contradiction to counteract any possible ill effects that the rumour might otherwise have had.

Simla
Additional War Gifts.

SIMLA, May 9. A number of additional war gifts are announced. Junagadh Durbar give five lakhs annually for the period of the war and the Nawab of Saighin and the Maharaja of Dhar a quarter of a lakh each for the period of war. The Maharaja of Travancore gives two lakhs and the Maharaja of Dewan (Senior Branch) fifteen thousand rupees.

Delhi Promises 2 Lakhs to War Loan.

DELHI, May 9. A largely attended meeting was held here to-day the Chief Commissioner presiding when resolutions were passed supporting the recent Imperial War Conference proposals and appointing a committee to help recruiting and war loan subscription. A contribution of over two lakhs was announced at the meeting with the promise of another lakh.

Itwari Railway Accident.
Proceedings of the Committee.

SIMLA, May 9. Proceedings of the joint committee of enquiry into the Itwari Station (Bengal Nagpur Railway) accident of last January are now published. The agent writes: - I agree with the finding of the joint enquiry committee. The accident was caused through the Assistant Station Master disregarding the rules by allowing shunting in the face of an approaching train. He has been suspended pending the decision of the police as to his prosecution. No persons were killed in the accident, but I regret to report that forty persons were injured. Fortunately none of the injuries were serious being mostly contusions and dislocations. The damage to the rolling stock is reported to be valued at Rs. 15,000.

The Settlement with the Maris and Khetrans.

ALLAHABAD, May 9. The "Pioneer" understands that under the terms made with the Mari and Khetran tribes their revenue payments are to be raised for a number of years. They are to make good all the damages done by them to Government and private persons and their losses in the hands.

కృత్రిమ మే తి:—ఈ పాత్ర నల్లనముద్రపు నావికా
దళములు నెబ్బాస్తావలయునండి బడిస్తానను నప్పి శ్రీనివాసాధి
కాగుల కలలుచొచ్చిన వని వినున్నానండి కేళుక కోట
తండ్రివాడ తెలియను.

ఆంధ్రవత్రిక

1918వ సం॥ మే నెల 10వ తేది

శుక్రవారము.

మద్రాసు రాష్ట్రీయసభ

నిన్నటిదినము కాంచిన గరమున గూడిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ మహాసభ ఢిల్లీ సభాసంతరము సమావేశమగుటచే, అత్యంత ప్రాముఖ్యము నహించుచున్నది. ఈ వత్సరపు సభయందాంధ్రదేశ ప్రతినిధులు గాన్పించక బోవుట యొక విశేషముగ నుండును. ఆంధ్రమహాజనసభ జనన మొందినదాదిగ, ఆంధ్రులను మద్రాసు రాష్ట్రీయ సభ ఆకర్షించుట లేదు. విదేశభాషలో జరిగెడి యా సభాకార్యక్రమము ప్రజా సామాన్యమున కేమాత్రము లాభించదు. కట్టకడపటిసారి ఆంధ్రదేశమున నెల్లూరు పట్టణమునకు రాష్ట్రీయ మహాసభ ఆహ్వానింపబడెను. అటుపిమ్మట, రాష్ట్రీయ సభ ఆంధ్రదేశమున జరుగలేదు. ఆ దినము నుండియే, విభాగము ప్రారంభమయిన దని చెప్పవచ్చును. ప్రస్తుతసభ చాలవరకు అరవ జల్లాలకు జెందిన సభ యయ్యును కార్యక్రమము మాత్ర మాంగ్లభాషయందే జరుగుట జూడ, యీ సభ ప్రాత వాసనల నింకను విడనాడి లేకున్నటుల గన్పట్టుచున్నది. మాతృభాషలోనే విద్య గలుగబడవలయునని, జాతీయవిద్యాశంఖారవ మొక మూల మ్రొగుచునే యున్నది. అయినను, జాతీయ సమావేశములలో మాత్రము విదేశ భాషావయోగము తగ్గలేదు. ఆంధ్ర మహాజనసభ ప్రారంభమయిన నాటినుండియు, దేశభాషలోనే కార్యక్రమ మంతయు జరుగుచున్నది. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభగూడ దేశభాషలలో జరిగి, దక్షిణ దేశమునకు మార్గదర్శక మగునని దలంచుచున్నారము. స్వరాజ్యాందోళనము, అసంతృప్తిపరులగు బ్రాహ్మణ వ్యాయవాదులచే కృత్రిమముగ కల్పించబడిన దని సంతసించువారలకు మద్రాసు రాష్ట్రీయ సభాహ్వన సంఘాధ్యక్షుల భావగర్భితోపన్యాసము నేత్రాంజనమై వెలయగలదు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు రావుసాహేబు కలవల కణ్ణన్ శ్రేష్ఠిగారు రాజకీయాందోళనాపరులలో నొకరు గారు. బ్రాహ్మణ స్వరాజ్యవాదియు గారు, న్యాయవాదియును గారు. వీరు సుప్రసిద్ధులగు వణిక్కిభామణులు. దానధర్మగుణముచే ప్రజల కృతజ్ఞత బడసినవారు. ప్రభుత్వమువారిచే గౌరవింపబడినవారు. అందుచే వీరి వాక్యముల నేదియో మిషబెట్టి తృణీకరింప వీలుండదు.

ఢిల్లీ సమావేశమునకును, రాజకీయ సంస్కరణములకును గల సంబంధమును శ్రేష్ఠిగారు చక్కగ వెల్లడించిరి. దేశము నెదుర్కొను జర్మను యువద్రవమును బోనాడుటకు భారతీయులందరును సంసిద్ధులు గావలయునని, ప్రధానమంత్రిగారు సందేశ మందిరి. ఢిల్లీ సమావేశమున రాజప్రతినిధిగా రీవిషయమై సభ్యులను హెచ్చరించిరి. కాని రాజప్రతినిధిగారి యుపన్యాసము ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులను సంతృప్తిపరుప లేదు. దేశమున సరిగ్గతరుణ మేతెంచిన సమయమున, ప్రజలలో భావప్రాదేశము గలుగునటుల స్వాతంత్ర్య ప్రదాన ప్రచారణము గావించుటకు మారుగ, రాజప్రతినిధిగారు

ప్రపంచస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించిన పిమ్మట హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యవిషయ మాలోచించవచ్చునని చెలిపిరి. ప్రజలలో నుత్సాహము పురికొల్పుట కిది ఉత్తమమగు మార్గముగాదని, సంఘాధ్యక్షులు నుడిపిరి. శ్రేష్ఠతరమగు మార్గమును సూచించిన కపర్దీగారి తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. అమెరికా యుద్ధమున దిగినది వివిధజాతుల స్వాతంత్ర్యమును నిలువబెట్టుటకే. అందుకనియే, ఐర్లెండునకు స్వాతంత్ర్య మొసగుటకు, అమెరికా దేశమంతగ నొక్క వక్కాణించుచున్నది. ప్రధానమంత్రిగారు ఐర్లెండు మనుష్యబలమును సంపాదించుటకు బూర్వము, నాదేశపు స్వరాజ్యసమస్యను పరిష్కరింప బూనుకొనుచున్నారు. హిందూదేశమున మాత్రము వేరు విధాన మవలంబించుటకు కారణమేమని అధ్యక్షులు ప్రశ్నించుచున్నారు. ప్రపంచము సంతకును వర్తించు సామాన్య సూత్రములు హిందూదేశమునకును వర్తించును. కాని హిందూదేశ విషయము గూర్చి యోచించిన, నిరుత్సాహము జనింపకమానదు. కపర్దీగారి తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. స్వరాజ్య రాయబారములు నిషేధింపబడెను. ఫలిత మేమయినది? ఆంగ్లదేశమున సిడ్గాహము పక్షమువారు హిందూదేశపు ఆశయములకు విరుద్ధముగ, వివరీతాం దోళనము గావించుచున్నారు. లండను టైముస్, స్పెక్టేటరు మొదలగు పత్రికలు, ప్రతికూలాందోళనము గావించుచున్నవి. బ్రిటీషు ప్రజల మనము లలోని విచారభిప్రాయ బీజమును నాటుచున్నవి. ఈ ప్రతికూలాందోళనమున కెక్కడను నిరోధము గాన్పించదు. స్వరాజ్యవాదులు తమ న్యాయముగు కోర్కెలను బ్రిటీషు ప్రజలకు నివేదించుట మాత్రము ప్రమాదకరమని శాసించబడినది. ప్రతికూలవాదు లెంతటి వివరీతముల జరుపుచున్నను, అవి నిరోధింపబడకున్నవి. స్వపరిపాలనము గోరువారు మాత్రమే రాజకీయాందోళనమును విరమింప వలయును. ఇట్టి పరిస్థితులు ఆశాభంగమునకు కారణమగుచున్నవి. అగస్టు 20 వ తేదీన ప్రచురింపబడిన ప్రకటన సూత్రములను వెంటనే, శాసన రూపమున బ్రవేశ పెట్టవలయునని, శ్రేష్ఠిగారు గోరుచున్నారు. దేశమునందు ప్రజా దృష్టిభ్రమంతయు పూర్తిగ మారి నది. ప్రస్తుతస్థితితో దేశ మికముందు సంతృప్తి జెంది యుండజాలదు. కొలదిమంది హస్తములలో నివిడియున్న పరిపాలనాధికారము ప్రజాసామాన్య హస్తగత మయిన గాని, దేశములో సంతృప్తి ప్రబలదు.

ప్రజాసామాన్యపు లాభక్షేమములు లభికారవర్గహస్తములందే నెక్కుడుగ పోషింపబడుననియూ, స్వరాజ్యవాదులు ప్రజల లాభములకు వ్యతిరేకముగ బ్రవర్తించెదరనియు నుడువబడు వాక్యము లర్ధరహితము లనియూ, సత్యేతరముల నియు శ్రేష్ఠిగారు నసందిగ్గముగ వెల్లడించిరి. అధికారవర్గమువారి సిద్ధాంతమే నిజ మగుచో, ఆయుధ శాసన ప్రయోగముచే, దేశీయుల శౌర్య ప్రతాపము నెవ రడుగంటజేసిరి? ప్రజాసామాన్యాభివృద్ధికి ముఖ్యావసరమగు పరిశ్రమ లేల ప్రోత్సాహము గాంచలేదు? రయితుల మేలు గోరువారింతవరకును వారిని ప్రారంభ విద్యను వ్యాపింపజేయుట కేల ప్రయత్నింప లేదు? ఘోషగారి విద్యాశాసన మేల నిరాకరింపబడెను? కెయిరాలోని సంతోష మేల గలుగవలెను? ఈ ప్రశ్నలను గూర్చి యోచించిన యెడల, ప్రజాసామాన్యపు లాభక్షేమములను నాయకులే నెక్కుడు పట్టుదలతో సంరక్షింపగలరని సువ్యక్త

మగుచున్నదని, శ్రేష్ఠిగారు స్పష్టపరచిరి. హిందూదేశమందెట్టి నిరుత్సాహము ప్రబలియున్నను, సంగ్రామమునకు శక్తివంచన లేకుండ భారతీయులు సాయముజేసి తీరెదరు. మాతృదేశ సంరక్షణమునకు, భారతీయులు నడుములు గట్టకతప్పను. ఇప్పటికియినను ఆయుధ శాసనమును వెన్వంటనే దీసివైచి, ప్రజలలో ధైర్యసాహసములను ప్రజ్వలించజేయవలయునని, కణ్ణన్ శ్రేష్ఠి గారు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు. అధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, అసమాన వాగ్ధరితో భారతీయులు దేశ సంరక్షణమునకు బూనుకొనవలయునని, హెచ్చరించెను. ప్రజాప్రతినిధులు దేశీయుల నీ తరుణమున సంగ్రామమునకు సిద్ధపడుదని హెచ్చరించి, తమ విధ్యుక్తము జరుపుచుండ, ప్రభుత్వమువారు స్వపరిపాలనాసమస్యను పరిష్కరించి, మృత్యువును “సంతోషపూర్వకముగ” నెదుర్కొనుటకు భారతీయులలో ప్రబలోత్సాహము గలిగించుట భావ్యము. ఐర్లెండు, హిందూదేశ సమస్యల నొకమారే పరిష్కరించి, తన యపూర్వ స్వాతంత్ర్యాభిమానమును స్వీయ సామ్రాజ్యమునందే కార్యరూపమున వెల్లడించిన గౌరవ మాంగ్లదేశమునకు త్వరలో ప్రాప్తించుగాక!

భూములెవరివి?

కెయిరాలోని భూములను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనము జేసికొనుచుండుటచే, భూములెవరివని ప్రాతసమస్య తిరిగి ప్రాముఖ్యత గాంచుచున్నది. ఎం. సి. పటేలుగారి రీవిషయమై బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు దీర్ఘవ్యాసమును వ్రాసిరి. ప్రభుత్వమునకు భూములపై స్వామ్యము కలదని, హిందూదేశ మెన్నడును అంగీకరింపలేదు. భూములను ప్రజలు మున్ముందు స్వాధీనము జేసికొనిరి. వాటిని తిన్నగ గాపాడినందులకు, ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు పన్నుల నిచ్చెదరు. మనుస్మృతిలో నీ విషయము కేటపరుపబడినది. యాజ్ఞవల్క్యులు గూడ మనువుచూర్ణమునే అనుసరించిరి. జైమిని ఋషిగూడ యీ సిద్ధాంతమునే యంగీకరింపుచూ, నిలుల చెలిపిరి.

“రాజనకు భూమిపై స్వామ్యము లేదు. మరియుకరిని జయించినను, జయింపబడినవాని యొక్క యధికారము మాత్రమే వీరికి సంక్రమించును. దుష్ట శిక్షణ కొరకును, శిష్టరక్షణకొరకును, రాజ్యాధికార మొసగబడినది. అందుకొరకై వ్యవసాయదారులచే రాజనకు పన్ను లొసగబడును. కాని ఆస్తియందు రాజనకు హక్కు లేదు. భూమియందు, పరిశ్రమ జేయువారందరకును సమానస్వత్వము గలదు.”

బొంబాయి హైకోర్టు తీర్పులందు, వెస్ట్రాఫు న్యాయాధికతి మీమాంసకారుని వాక్యములను సమర్థించెను. ఇట్టి యూహయే వ్యవహారమయూ ఖిమందును స్థిరపడుచున్నది. జగన్నాథ తర్కశంకాననుడుగూడ నీయూహనే బలపరుచుచున్నాడు. విజయనగర సామ్రాజ్యమున గూడ వ్యవసాయదారుల స్వామ్యస్వత్వములు గుర్తించబడిన వని, సరోధామన్ మన్రోగారు వ్రాసిరి. పీష్వాళకాలమునందు నీ సిద్ధాంతమే ప్రబలియుండెను. యూరపియను శాస్త్రవేత్తలందరును, ఈ ప్రాచీన సిద్ధాంతమునే సమర్థించిరి. కెయిరాలో నిపుడు జరుగుచున్న స్వాధీనముల జూచిన, అయ్యవి హిందూధర్మమునకు విరుద్ధముగ నున్న వనియు, భూస్వామ్యము ప్రభుత్వమువారి దని నిరూపించుచున్నవనియు, తేలుతెల్ల మగుచున్నది. ఈ నూతన

సిద్ధాంతముచే ప్రజలకు తరతరముల నుండియు సంక్రమించిన హక్కు లొక్కొక్కటి నదృశ్యమగు చున్నవి. అందుచే కెయిరా సమస్య అఖల భారతీయసమస్య యగుటయే గాక, హైందవుల ప్రాథమిక స్వత్వములకే భంగము కలిగించు చున్నది. అధికారుల చర్య లెంతవరకు న్యాయ బద్ధమో కనుగొనుటకు భూస్వాములు వెంటనే న్యాయస్థానములలో నభియోగముల దెచ్చి, భూస్వామ్యము ప్రజలదా, ప్రభుత్వమువారిదా యను సందియమును నివర్తిజేసికొనుట యవసరము. అనేకవేల వత్సరములనుండియు నవిచ్ఛిన్నముగ ప్రబలియున్న ప్రజాస్వత్వములు కమిషనరు ప్రాబుగారి నిరంకుశేచ్ఛ ననుసరించి, యాపు మాయనేరవు.

నీలిమందు పరిశ్రమ

బేహారు దేశమునకు బియ్యట, నీలిమందు పరిశ్రమ మద్రాసు రాజధానియందే అధికముగ గలదు. సంగ్రామ మారంభమయినపిమ్మట జర్మను రంగులు లభింపలేదు. అందుచే, నీలిమందు పరిశ్రమను వృద్ధిజేసి, రంగుల సేదేశముననే తయారు జేయుటకు వీలుగ నేమో కనుగొనవలయు నని, డాక్టరు మార్కడనుగారిని ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. కాని ఫలితములబట్టి చూచిన, పరిశీతులంత యుత్సాహకరముగ లేవు. పూనాలో సీ వి ష య మై పరిశోధనలు గావించబడుచున్నవి. మద్రాసులో నూతన పద్ధతులపై నీలిమందును తయారుజేయుటకు రయితులను ప్రోత్సహించుట కష్టమని వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులు నుడువుచున్నారు. కాని అధికారులు తగినప్రయత్నముల జేసి, రయితులకు నూతన పద్ధతులవలన గలుగు లాభములను స్వయముగ జూపినగాని, ప్రయోజనముండదు. ఇందుకొరకై ప్రభుత్వమువారు తగిన ప్రయత్నములను గావించినట్లు గనబట్టదు. నిరుత్సాహమున కవకాశము లేదు. నీలిమందు పరిశ్రమ యుద్ధమారంభమయిన పిమ్మట కొంత యభివృద్ధి జూపినను, ఈ సంవత్సరమున నాకా సమృద్ధి లేనందన, ఎగుమతికి వీలు లేదయ్యెను. అందుచే, ఎగుమతులు చాలవరకు దగ్గెను. ఇంగ్లండు, అమెరికాలలో కృత్రిమమగు నీలిమందు దయారగుచుండుటచే, సంగ్రామాంతరము స్వభావసిద్ధ మగు నీలిమందున కంతగ నవకాశము లుండవని దోచుచున్నది. సంద్యాల నీలిమందు మద్రాసు రాజధానియందెల్ల శ్రేష్ఠమయినదని, మార్కడనుగారు దెలుపుచున్నారు. కాని, ఈ నీలిమందు విశేషము కలితీగా నుండుట వలన, దీనివిలువ దగ్గుచున్నది. నీలిమందునకు ధర లేదని దెలియగనే, రయితులు ఇతర పయిరులను వేసెదరు. అందుచే వారి కీపరిశ్రమయందు ఉత్సాహము ప్రబలుట కాకర్షణములు లేకయున్నవి. కాని స్వచ్ఛమగు నీలిమందును తయారు జేయుట సాధ్యమని, బేహారు పరిశ్రమయొక్కయు, విశాఖపట్టణపు పరిశ్రమ యొక్కయు నుత్కృష్టతచే స్పష్టమగుచున్నది. కావున ప్రభుత్వమువారు పరిశోధనల గావించి, జర్మను రంగులబోలు రంగులను కనిపెట్టవలెను. అపుడు జర్మను రంగులపై నెక్కుడు సుంకము విధించుచో, ఈ దేశపు నీలిమందు పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మధికముగ గలుగును. నిరుత్సాహపడి కార్యము లేదు. అన్య దేశములలో కృత్రిమపు ప్రత్తి, నీలిమందు మొదలగునవి దయారగుచుండ సహజమగు నీలిమందునకు తగిన యుపయోగ మీ దేశమున గాన్నింపుక బోవుట శోచనీయము. పట్టుదలతో కృషి జరుగునని, నీలిమందు పరిశ్రమ కుత్తేజము గలుగునని, విశ్వసిం చుచున్నారము.

నూతన విశ్వవిద్యాలయములు.

ప్రొఫెసరు కె. రామానుజాచార్యులు గారు కాంచీపురమున జరిగిన విద్యావిషయిక సభలో నూతన విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణము గూర్చి తమ యధ్యక్ష కోపన్యాసమునం దిటుల నుడివె.

“ఆంగ్ల దేశమునం దనేక విశ్వవిద్యాలయములుండ, అంతటి జనభాహుళ్యము గల చెన్నరాజధాని ఒక్క విశ్వవిద్యాలయముతో సంతృప్తిజెందుట భావ్యముగ లేదు. తగిన ఆసక్తి, సానుభూతి, సామ్రాజ్యము, లేకుండుటచే, విశ్వవిద్యాలయాధికారుల పని వికాసరహిత మగుచున్నది. బెనాన్, ఆలిఫుర్, బాక్సిపూరు, డక్కా, హైదరాబాదు, తిరువనంతపురము, రాజమండ్రి, మధుర, గ్రామములందు నూతనవిశ్వవిద్యాలయము లుద్భవించుట, ఎల్లరకును సంతోషప్రదమే. ఇందుచే నూతన మార్గావలంబనమున కవకాశ మేర్పడును. దేశ పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ నుండు విశ్వవిద్యాలయములు బయలు వెడలును. వీటి జననముచే, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు భారము తగ్గుటయేగాక, విద్యార్థులకును విశ్వవిద్యాలయమునకు చేరికయు, సానుభూతియు అధికముగ నుండును. ఈ విశ్వవిద్యాలయములే గాక, యింకను ఎక్కుడుసంఖ్య జనించుటకు మనము కృషి సలుపవలయును. మద్రాసు విద్యాలయము విద్యాసౌఖ్యమునకు మార్గము జూపదనియు, నూతన విశ్వవిద్యాలయములు జయలుదేరవలయుననియు, ఆగ్రెలులోను, అరవలలోను, నూతనోత్సాహము జనించుచున్నది. త్వరలో ఆంధ్ర, ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయములు, కార్యసిద్ధి బడయుగాక !

విజయనగర సామ్రాజ్యము

మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్యము

ii

విజయనగర సామ్రాజ్యము మహమ్మదీయ మతముపై నసహిష్ణుత జూపలేదు. మతావేళము హిందువుల నాకాలమున జాధింపలేదు. ఏలయన వారిలో జేదప్రామాణ్యబద్ధులు, బ్రాహ్మణుల అధికారము సంగీకరింపని వీరవైపులు, జేదాధికారము సంగీకరింపని జయియలు గలరు. అన్యమతసహన మాకాలపు హిందువులకు గలదని, మహమ్మదీయులే అంగీకరించిరి. భామినీశంకరు శేర్పూరిచిన హస్తేను బ్రాహ్మణుల సంరక్షణ క్రింద నున్నట్లు గనబడుచున్నది. తననామమునకును రాజ్యమునకును బ్రాహ్మణాచార్యులను మహమ్మదీయ నుత్తాన జేర్చుట, హిందూమత సహనమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. అందుచే, విజయనగర సామ్రాజ్యము మహమ్మదీయమతముపై నసహిష్ణుతను జాత్రుటకు మారుగ, దేశీయ విజ్ఞానమును సంరక్షించుటకు బయలుదేరిన దని గ్రహింపవలెను. దాని జననకారణము, మతాభిప్రాయసంఘర్షణము గాక వివిధ నాగరికతల సంఘర్షణ మని వ్యక్త మగుచున్నది. బోగ్గల యొక్క దుండగములు చారిత్రమున మలినము జేసినవి. పల్లెలు పట్టణములు నాశనము కావించబడెను. ప్రజలు కొల్లగొట్టబడిరి, చంపబడిరి. జేవాలయములు పడగొట్టబడెను. గృహపవిత్రత నిర్మూలమయ్యెను. మతస్వాతంత్ర్య మడుగంటెను. కవిగాని వాని హస్తములలో కవిత్వాకస్య ఎటుల పీడింపబడెనో నిద్యారణ్యులు “భేమ మురుక్షునిక” అని వర్ణించిరి. ఇందుచే, ఆకాలపు ప్రభుత్వ నిరంకుశ స్వభావము గనబట్టుచున్నది. విద్యారణ్యుని స్నేహితులగు దేశికాచార్యు లింతకన్నను, తురుష్కలపై నాగ్రహము జూపియుండిరి. శ్రీరంగమున అతని పవిత్రమందిరము నిర్మూలించబడెను. అందుచే నాతడు వారిని కలిదూతలని విజయచు ప్రపంచము వీరి బానిసండి తప్పించుకొను గాక యని ప్రార్థించెను. అందుచే ఆకాలమున దేశములో ప్రబలియున్న ఆగ్రహము విజయనగరమున ఫలితముగాంచెను. విజయనగర సామ్రాజ్యము పెరిగినకొలదిని, జాతీయందలి ఆత్మతేజము వికసించెను. విజయనగర మేకార్యము సాధింపదలచెనో, బుక్కరాజుగూర్చి విద్యారణ్యులు దెలిపిన యాక్రంది శ్లోకమున గాననగును.

జ్ఞో. స్వామిచ్చాయ భువంభరో
విజయతాం శ్రీయుక్తాం జ్యోతిషి.

అగ్రము “స్వతుల ననుసరించు (హిందువులు) వారి జేమమును వెంపొందింప కంకణముగట్టుకొనిన బుక్కరాజునకు విజయమగు గాక !”

శివాజీచరిత్ర వ్రాసిన ఆంగ్లేయులొకరు, 1674 సంవత్సరము 6 వ జూను లేదని శివాజీ రాజ్యాభిషిక్తులయి నపుడు, రాయగడలో గాల్చిన ఖిగంకుల మ్రోత నూరులమైల్ల తరబడి, సహ్యాద్రి పర్వతము నొక కొడనుండి వేగకొనవరకును ప్రతి ధ్వనించి మహారాష్ట్రజాతీయులకు జననమును ప్రకటించెను. అటులనే హిందూరాజుల అంగీకారముతో విజయనగర చక్రవర్తి “హిందూ రాయ మురత్రాణ” అను బిరుదునును ధరించి నపుడు, హైందవజాతీయము ప్రకటించయ్యెను. మహారాష్ట్ర విజృంభణమునకువలెనే, విజయనగరసామ్రాజ్యవిజృంభణమునకు మతగురువులును, పండితులును కారకులయిరి. జేదాంతదేశికుడు మహమ్మదీయ ప్రతిభ యడుగంటుటకు ప్రార్థించుచుండెను. విద్యారణ్యుడు హిందువులవిజృంభణమునకు సమయము కొరకై వేచియుండెను. అజ్ఞోభ్యుత్థిభువారు మైయిరువురతోగల సిరి. వీరిముగ్గురివద్దను, పండితులును, రాజ్యాంగవేత్తలును ఆసేతులుచేరిరి. ఉత్తరదేశమునుండి విచ్చేసిన కాలముఖులను యతీత్యులుండిరి. వీరవైకపండితులుండిరి. ఆకాలమున విజ్ఞానోత్తేజము, ఆధ్యాత్మికవికాసము ప్రబలమయ్యెను. మతవికాస మనసాష్టాతమ జూపలేదు. అంతకు పూర్వము జాతీయులకు శరీరము భగ్నమై, మనోదాగ్ధ్యము కృశించియుండెను. కాని బుద్ధివికాసము నభివృద్ధి. ప్రతిభావంతుడగు వాని ప్రభావముచే జాతీయొక్క మనోదాగ్ధ్యమును పునరుజ్జీవింప జేయవచ్చును. అట్టి మహామహుడు విద్యారణ్యుడుగ నవతరించెను. అతని విద్యాప్రభావము, ప్రతిభ, జాతీయో నొక్కమారుత్తేజము గలిగించెను. ఆతనికి విద్యాత్మీయులగురువులు, భారతీయీయులను సహపాఠియునుండిరి. వీరుభయలును ప్రజల రాజకీయస్వాతంత్ర్యము కొరకై ఉత్సాహముజూపిరి. అతని సోదరులుగూడ రాజనీతి విశాచరులై, జాతీయోద్యమమునకు పట్టుదల జూపిరి. విజయనగర సామ్రాజ్యమున ప్రతిరాష్ట్రప్రభుత్వమునకును, సమర్థులగు మంత్రులను నియమించుట, విద్యారణ్యుల పద్ధతియైయుండెను. ఇట్టివారిలో విద్యారణ్యులసోదరులగు సాహసలోకరు. రాజకుటుంబమువారన్ని రాష్ట్రములందును, ప్రభాభిప్రాయము గనుగొని దేశసాంప్రదాయములను విజ్ఞానమును సంరక్షించుచుండిరి. సాహసకార్యములకు పురికొల్పుటకు ఉన్నతాశయములు కారణము లయ్యెను. హిందూదేశపు ప్రాచీనమతసాంప్రదాయములు, రాజకీయ సాంకేతికలాభములకు పయోగపడు నని, విజయనగర సామ్రాజ్యము చారిత్రయందు నిదర్శనముగనున్నది. విజయనగరసామ్రాజ్యనిర్మాణకర్తయొక్క బలము, దూరదృష్టియంతయు, జేదాంతము మైనే ఆధారపడి యుండెను. ఆకాలపు కవీశ్వరు లొకటలుల వ్రాముచున్నారు.

విద్యాత్మీవాజ్ఞరిమతి కుశ్లే భారతీ తీర్థపక్ష్యే !
నిత్యవృత్తాద్వయ చిదమృతానంద సౌరభ్యభాజి ||
విద్యారణ్య ద్యుమణిమహిమా ప్రాప్తిలక్ష్మీనికాసః |
భూమోభూమో విహరతి సుఖీ బుక్క భూపాల నాంసః ||

అగ్రము. “బుక్కరాజు నడి హంస భారతీతీర్థ లను పద్మమున ఆనంద మనుభవించుచున్నది. ఈ పద్మము విద్యాత్మీయులను సరస్సులో జనించి, విద్యారణ్యులను మార్గని మహిమచే వికసించింది. కాశ్యతానందాచ్యుక సౌరభ్యమును జెనజల్లుచున్నది”

ఈ కారణం, రామదాసు శివాజీ కటుల సాయపడినో, విద్యాత్మీయును విద్యారణ్యులను బుక్కరాజులను కటులతోద్బడిరి. (కట్టాటక పత్రిక)

లండను, మే 8:— “మైన్సు” పత్రికయొక్క మిల్టన్ విజేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. — 11 గురు సాంఘిక నాయకులు దేశద్రోహ దోషాచోపణముక్రింద విచారింపబడుదురు. ఆరుదు 1917 వ సంవత్సరము ఆగష్టు నెలలో ట్యూరిను కలహకారులు గూడ విచారింపబడుదురు. ఆ కలహముల వలన 41 రు చంపబడిరి. 1918 వ కు గాయములు తగిలినవి. సుమారు 60 వేల జాతుల నష్టము సంభవించెను.

మారిఖేట్రాను:— మారిట్రాను మూకలతో జరుపబడిన సంధి మగతుల ప్రకారము వారు వెక్కిరిండ్లవరకు భూమిపన్నుల కట్టవలసియున్నారని యు, దొరతనము వారికిని ఇతరులకును వారికలహము వలన నష్టములు నెల్లవారు భరింపలేదున్నారని యు. యొనీరుపత్రికకు తెలియ వచ్చెను.

చిరపామహాసంగ్రహము

(రైతుకు విజయము)

గ్రామీణులకు

చిరపామహాసంగ్రహము.

లండను, మే 8:— ప్రజలనుండియున గల ఓలెను ఫిలిప్పుగా రిట్టడిగిరి. యూనైటెడ్ కింగ్డమ్ నిబంధనల ననుసరించి ఇటీవల సొక కంపెనీవారు తమ బ్రిటిషు ఓడలను హాంకాంగునకు రిజిస్ట్రేషన్ మరయొక కంపెనీ ఓడలకు మార్పు కొనిరి. అందువలన బొక్కసమున కేయిలన నష్టము గలుగునా? ఏనాక యెక్కడ రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడినను బొక్కసమున కేమియునష్టమురారు. ముఖ్యముగ జాడవలసిన అంశ మొకటి గలను. స్టీమరులు బ్రిటిషువారిగానీ, వలసదేశీయులగానీ, విదేశీయులగానీ ఎవరివైనను యూనైటెడ్ కింగ్డమ్ లో గర్తముచేసి ఎక్కువలభ్యముల దీనిన వానివిదేశ మౌక్తము (బ్రిటిషువారు పన్నును విధించును. అందులకు తగినయెర్పాటులు జరిగిన రిజిస్ట్రేషన్ తో నిమిత్తము తదని బాల్దనుగాయ చేసిరి.

రష్యా రాష్ట్రీయులకు సహాయము

ప్రెస్టుపత్రిక విమర్శనము

లండను, మే 7:—క్రిస్టియనియావిలేజుకు రష్యా విజయమునుగూర్చి యనిపిన తంతివారై ప్రెస్టుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—రష్యా ప్రజలకు గూర్చి మిత్రమండలి వారెన్నడు నభ్యర్థన చేయుచుండలేదు. గతక వారమున కలుగు భావభేదము లన్నియు మిత్రమండలివారి కాకల పురికొల్పిన సంతృప్తికరములై యుండవలయును. ఏ రాష్ట్రీయులారా రాష్ట్రీపుష్కర హోరములను చక్కజూరచూసినవలయునను మూలసూత్రము, జర్మనీయుల యాజమాన్యము క్రింద రష్యా రాష్ట్రము కలములగుటగ పరిణమించినది. ఈ యంశమును ఉక్రయను దక్షిణియును, జర్మనీవారి కంత యాత్మగౌరవ మున్నదియు ప్రకటించుచున్నది. జర్మనీయుల దుర్మార్గులని వెల్లడియగుటచేతనే రష్యా రాష్ట్రీయులకు వారియొడ వాగ్రహ మధికమగుచున్నది. రష్యాను కొహా ద్విపితులగు చుండు తొకవింతగాదు. రష్యా ప్రజల శ్రేయస్సున కాంక్షించు నన్ని రాష్ట్రములవారును వారలకు ప్రస్తుతపు జాతీయపుష్కర రాజ్యమున సహాయ మొనర్చుటవిధియొచ్చును. రష్యావారికి సహాయపడుటలో, రష్యాయునుల శ్రేయస్సును ఏమాత్రముల ప్రతిష్ఠించ వర్తమానమున లోకమందలి ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వములన్నియు సేకమై జర్మనీయుల నెదిరించుచున్నవో అనూత్రములును, తమ తదితరమగు నాశలు మన దృష్టిపథముననుండగూడదు. జాతుల సమితియందు రష్యా రాష్ట్రముక భాగస్వామియై యుండవలయును. తక్షణమే సమర్థవంతముగ రష్యాకు తోడ్పడిన జపాను రాష్ట్రము, వర్తమానమున గూడ సహాయమునర్ప సరిగ్గమైయున్నదని వినుటకు మిగుల సంతోషమగుచున్నది. సక్రమమగు విధానమున జపానువారిని సమీపించివో వారివిజయమును చెయిదాల్చలేగాని ప్రోసిపుచ్చునని తేరనుగాటోగా రిటీలవోనర్పిన ప్రసంగము విదితమగుచున్నది. రష్యా రాష్ట్రమును సంరక్షించవలసినదని జపానీయుల కాజ్ఞాయెనుగ యూరోపు అమెరికా ఖండములయందే రాష్ట్రమునకుగాని యధికారము లేదు. అట్లాసరింపవలసినదని వారలకు విధింతునని యెక్కువను తేచి యుండలేదుగాని జపానీయులు రష్యాకువహారమును జేబూనినవో, వారువార భావముతోడ వికాల రాజనీతి విధానముల ననుసరించి నడచుకొనుచునని మిత్రమండలియు అమెరికావారును సంపూర్ణ గుర్తింబునన్నారు.

పౌరసత్వపు సర్టిఫికేట్లు.

పునర్విచారణమునకు సంబంధించిన విల్లు.

లండను, మే 8:— విదేశీయులకు స్వదేశీ పౌరసత్వాధికారములను ప్రసాదించు నట్టి సర్టిఫికేట్లు నన్నిటిని వరల పు తోడ్పించుటయు నని ముందువారమున తా మొక విల్లును ప్రవేశ పెట్టుకంటిమనియును, దిల్లును అధినివేశము లంగీకరించినవని యును పార్లమెంటు ప్రజాసభ యందు సర్ జార్జి కేపుగారు నుడిచిరి.

లండను, మే 8:— “కాంక్రెటు” ఓడల నిర్మించుటకు నవికాధికారుల నిధినివలయు నత్యాహ మొనగుచున్నారని ప్రజల మండిరమునా ప్రజాసభ గారు చెప్పిరి.

హోమాయూలు విల్లు.

లండను, మే 8:— విల్లునును మొదల పండుగలలోపున హోమాయూలు విల్లు ఉపపాదించుటకు నని ప్రజాసభ యందు బోనరుల గారు నుడిచిరి.

విల్లొండుదేశీయులు, వెండినాణెములు.

లండను, మే 7:— జేమియలందరును వెండినాణెములను కొనుచుండుటచే చాలకష్టముగ నున్నదని విల్లొండు బ్యాంకి తెలియజేయుచున్నది. గత మూడుమాసములయందును, ఇదితర లోని కంటే రెట్టిధికముగ విల్లొండు బ్యాంకులకు టంకనాలనుండి వెండి చెలామణియైయున్నది.

రెయిల్వే సంచారము పెంపొందుట.

లండను, మే 8:— సర్ ఎ. ప్లాస్టిగారిట్లు ప్రకటించిరి. రెయిల్వే సంచారము చాల నిధికము పెరిగిపోవుట వలన వెంటనే మరికొన్ని కలస నిబంధనలు చేయబడును. నీజను టిక్కెట్టులవలన అధికము చేయబడును. విద్యార్థులు, రెయిల్వే ఉద్యోగులు మొదలగు వారికి మాత్రము తగ్గింపబడును. 12 మైళ్లకు మించిన దూరముగల ప్రదేశములకు 6 మాసములకంటే తక్కువకాలమునకు నీజను టిక్కెట్టులుబడువు.

లండను, మే 8:— బొల్సాంగారిట్లు చెప్పిరి. పశ్చిమ రంగమున శత్రుపంతుల వెనుకను శత్రువులు బలవంతముచే తెల్లియును పిల్లవాండ్రచేతను యువకులచేతను పనిచేయుచు చున్నారని అధికారరీత్యా తనకు తెలియజుచ్చెను. తెల్లియును దొరతనము వారిందులకు తమయనమ్మతిగ్గిడెంప నున్నారనియు, బ్రిటిషు దొరతనము వారిందులకు తమ సానుభూతిని చెల్లపనన్నారనియు గూడ నతనికి తెలియజుచ్చెను.

బ్రిటిషు ఫ్రైడిల మారకము.

లండను, మే 9:— హోరగారు ప్రజలమండిరమున హ్యూము విలియమ్సుగారి కుత్తరము నొసగుచు నిట్లనిరి. హోగుబిందెడిక ప్రకారము 400 బ్రిటిషు నివిలియను ఫ్రైడిలు హోలెండులో నిష్పంధించ బడవచ్చును. 1916 జూను 30-వ తేదీలోగా పట్టుకొనబడిన ఉద్యోగియులందును, కమిషనుగల గబదనివారి యందును వెక్కుమంది హోలెండును జేరియుండును. మారకపు బిందెబడిక ఆటంకము లేమియులేక నట్లనే నిర్వర్తించుచున్నది. దినములు గడచుకొలదిని క్రొత్తవార సంఖ్యాకులుగ వచ్చుచున్నారు. 18 మాసములనుండియు ఫ్రైడు లోనుంచబడిన సాధారణపు ఫ్రైడిలకు గూడ నియమబడినవి నిష్పంధించేయి గోరగా జర్మనీ నిరంకరించెను.

జావా తేయాకు.

లండను, మే 8:— ప్రజలమండిరమున సర్ బాను కిసు గారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు కనడాదొరతనము వారు విదేశపు తేయాకును నిషేధించ నుద్దేశించినను సంగతి తనకు తెలియదని ఫిరదుగారు చెప్పిరి.

జలాంతర్గ్రాము లధికముగ మూనుగుట.

లండను, మే 8:— మెక్నూమరా గారు (బ్రిష్టు వద్ద నుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి. ముంచితేనుబడు చున్న శత్రు జలాంతర్గ్రాముల సంఖ్య నిరంతర మభివృద్ధి నొందుచున్నది; వర్తకనాకలసంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నది. నిరుటికంటే ఈ సందర్భము ప్రతి నెలయందును ఎక్కుడు ఓడలు నిర్మింపబడుచున్నవి. క్రొత్తనాకల విశేషముగ నిర్మించుటకు బ్రిటన్ అమెరికాలు పెద్దపర్పాటుల జేసిరిగాని అవన్నియు నిర్వహించబడుట కింక కొంతకాలము పట్టును. అయిన నీలోన ఇంగ్లండు మాత్రము విశేషముగ ఓడల నిర్మింపవలసి యున్నది.

మహానౌకానిర్మాణ ప్రయత్నములు

లండను, మే 8:— క్రొత్త రక్తనాకల నిర్మాణమును గూర్చి నావికాధికారుల ప్రకటన మిక్రిం విజయముల వ్యక్తీకరించున్నది. 1913-వ సంవత్సరపు మొదటి మూడుమాసములందు ఇంగ్లండు స్కాట్లండు విర్రంజులలో 3,20,281 టన్నుల నౌకలను, మిత్రమండలి 5,44,827 టన్నుల

నౌకలను పూర్తి చేయబడినవి. 1917-వ సంవత్సరమునటి మొత్తములు 11,68,474; 17,74,812. 1,11,588 టన్నుల నౌకలు క్రిందటి నెల ఇంగ్లండు, స్కాట్లండు, విర్రండులందు నిర్మింపబడినవి. మార్చి జనవరి నెలలలో 1,61,674; 88,568 ఏటలు 30 వ తేదీలో సంతమగు సంవత్సరములోపల 1,22,79,887 టన్నులు క్రిందటి సంవత్సరము 7,49,314 జనవరి నుండియు పడియున్న (100 కి) 40 వంతుల వర్తక నాకల నన్నిటిని బాగుచేయుచు క్రిందటి నెల అంత విశేషముగ నౌకలు నిర్మింపబడిన వని ప్రత్యేకించి తెలుపబడినది.

పశ్చిమరంగము

వైమానికుని మరణము.

లండను, మే 8:— గుప్తసిద్ధుడగు, అమెరికా దేశపు వైమానికుడగు కెప్టాను హిల్లు అనునతడు, జర్మనీవారి విమానముతోడ బోరాడి యాపోరాటమున స్వర్గస్థుడయ్యెను. ఈతడు కొంతకాలము అంగ్లవైస్యముతోడ నుండె. కెప్ నెన్ను మాన్ అను గ్రంథమును రచించియున్నాడు.

ముందునకు బోవుట.

లండను, మే 8:— స్వల్పమగు యుద్ధము జరిగెను. అసలుగామమున విజయమును పొంది తమూలమున సోము, ఏంకెలనుడును మావంక్రిని మూకుప్పలముల యందు ముందునకు నెట్టి, వైరి సైనికుల గొందరను బంధించితిమి. రోహను, రిబీకొ సెంటు జాలియనులయొద్దనిన్ను రాత్రి ఫిరంగిదళములు తీవ్రతను నూచించినవి. మెటిరనుకెమ్మెలు రంగమున నేటియుదయమున కరిష్టియుద్ధము సంభవ మయ్యెనని అంగ్లేయులు ప్రకటించిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము

లండను, మే 8:— ఏవరుకెత్తర దక్షిణభాగముల యందు రాత్రియందు కరిష్టియుద్ధము భయంకరముగ నుండునని. మాంటిడియరు పశ్చిమ భాగమునకు, హంగార్డు, షెన్సెను, గ్రీపు సెను రంగములయందును శత్రువులొనర్పిన ముట్టడులు వ్యర్థమైనవి. మేముకొండక సైనికుల బంధించితిమి.

ప్రాస్తు

ఇతరనివేదనములు.

లండను, మే 8:— బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయము వద్దనున్న రైటరుగారి విశేషురి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మార్గాంకోరు చుట్టునుండు అస్ట్రేలియనులు శత్రువులకు విక్రమించి గలగనియకున్నారు. సోముమార్గాంకోరులకుధ్యమండు ప్రదేశమును నిన్ను రాత్రిగూడ ఎదిరించి అమాల్బుకును ముఖ్య ప్రదేశముల లాభకరముగ పట్టుకొనుచు మార్గాంకోరునకు పశ్చిమమునందు రంగమున నొకమైలులో మూడవంతు వైకాల్బుమున 600 గజముల దూరము లోని కేగిరి. సెయిలీ కె సెక్కునకీకార్యమున నుండు 800 గజముల వైకాల్బుముగల రంగమున వారు అయిదువందల గజముల దూరమునకు లోనికిబోయిరి. జర్మనులు భయంకరముగ నెదిరించిరి. ఇవటనున్న ప్రతియడుగుభూమియు సత్యంక అమాల్బుమైనదని ఎరిగియుండుటచే వారతిభూరముగ నెదిరించిరి. అమియ న్నకు పట్టుకొనసెంచిన వారి కీప్రదేశమెంతయు నావశ్యకము.

స్టాండర్డులో జర్మను లెడిరించుట.

లండను, మే 8:— బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయము వద్దనున్న రైటరుగారి విశేషురి నేటి సాయంకాల మిట్లు తంతి సంపెను.— స్టాండర్డులో సొక వికాల రంగమున చాల ప్రదేశమును భయంకరముగ ముట్టడించుచు నేటియుగ యము జర్మను పదాతిదళములు ఒకేబస్సీ సరస్సునకు దక్షిణమున యుద్ధమొనరించినవి. అది చాల పెద్ద వ్యవహారము. శత్రు పటాలము లత్యధికముగ నుండెను. అసరస్సునకు రిజిమెను నకును మధ్యనుండు ప్రదేశమున శత్రువులు లోనికి బోచ్చిరి. కొంతమంది శత్రు సైనికులు కనముయొక్క తూర్పుకొననున్నారని తెలియచున్నది. ఆవనములో చాలభాగము మాస్కాద్రినమున నున్నది. శత్రువులకు మీదికి రా బ్రయత్నింతులేని అత్యధిమిత నష్టము నొందగలరు. మేము శ్రేయని చెయిరుస్తామియును గూడ పట్టుకొని యున్నాము. వాయుభారము చాలబాగుగ నున్నది. యుద్ధముతీవ్రముగ జరుగుచున్నది. ఇరువారులవైచూని కులును మిక్కిలితీవ్రముగ సంఘరించుచున్నారు. మావిమానములు శత్రువులమీదబడుచు ఎదిరించుచు ఫిరంగిదళములకు దివ్యమగు సహాయము నొనరించుచున్నవి. ఈకార్యమునుండి సెల్సెన్సు బర్గునకు బోవుటకు దారిజేసి నవలయు నని శత్రువుల యుద్ధే శ్రేష్టమైయున్నది. అందులకు నిప్రదేశమున నిది మహాభయంకర యుద్ధమున కారంభ ప్రయత్నముగ గనించుచున్నది.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

German Offensive on a Tremendous Scale.

Entirely Fresh Troops to be Employed.

LAHORE, May 9.
LONDON, May 8th.—The French papers agree in foretelling the resumption of German offensive on a tremendous scale. Some anticipate an inferior spirit in the attackers owing to desertions and evidences of failing morale while others believe that the attack will be entrusted to entirely fresh troops. (C. & M. G. cable).

German Preparations for Attack.

ALLAHABAD, May 9.
LONDON, May 8th.—A correspondent on the British front writes that the Germans may be assumed to have spent the last few days in preparing new attacks. He expresses the belief that the preparations in some parts must be nearly complete and the enemy may be expected to deliver violent blows in more than one place, Amiens not being forgotten. During the fighting for the Flemish hills the German line astride the Somme has been quiet but the region behind has been in full activity. Sufficient time has now elapsed since the offensive there broke down through lack of adequate artillery, for the enemy to bring up his heavy guns and possibly even to mass them in the same depth and profusion as he did for the first advance on the 21st March, the railways through Peronne and Noyon are said to have been rebuilt with unusual speed and additional lines laid down. The Germans make very little attempt to disguise this industry or conceal its purpose. The correspondent predicts that when the storm breaks again a great part of the present battle front will be affected. The Germans still seem to have two goals in their minds, Amiens and Calais. (Pioneer)

German Press on the Offensive.

Great Combined Operations Foreshadowed.

ALLAHABAD, May 9.
LONDON, May 8th.—While the 'Vossische Zeitung' says that it is time to recognize that the German offensive in the west has been crushed, and other German papers dropping the theory that the offensive was to force immediate peace, are talking of the war lasting a long time yet. One military critic in Germany writes that a resumption of the Western offensive is expected to be accompanied by an attack on Italy on a great scale, the whole constituting the supreme gigantic combined effort whereby the Central Powers hope to achieve the final success for which they are longing so terribly. (Pioneer).

Germans Attack in Flanders.

A Preliminary Operation.

LONDON, May 9.
(10-20 P. M.)—Reuter's correspondent at British Headquarters telegraphing this evening says:—Following a heavy and continuous bombardment along a wide front in Flanders, German infantry this morning attacked south of the Dickebusche lake. It was not a very big affair and apparently only in divisional strength. The enemy penetrated our front line between the lake and Ridge Wood. Some enemy parties are reported in the eastern fringe of the Wood, the greater part of which we hold, and which is likely to prove very costly to enemy if he attempts to rush on. We also held Kleine-Vierstraat. Fighting continues in fine weather, with good visibility, and airmen on both sides are very active. Ours are splendidly serving the artillery and swooping and engaging hostile infantry. The tactical objective of the operation is apparently to attempt to clear the way for a thrust towards Scherpenberg from the north east and it may prove to be the beginning of further fierce fighting in this region.

Other Reports.

Australians Win More Ground.

LONDON, May 9.
Reuter's correspondent at British headquarters wiring to-day says:—The Australians around Morlancourt are giving the enemy no rest. Attacking again last night between the Somme and Morlancourt and making two distinct gains of important tactical ground, they advanced six hundred yards on a front of a third of a mile west of Morlancourt, and to a depth of five hundred yards on a three hundred yards front northeast of Sailllysec. The Germans stubbornly resisted, clearly realising the value of every yard of ground here in any further attempt they make to capture Amiens. Gunning seems always to be increasing in intensity.

Artillery Activity.

LONDON, May 9.
(12 5 A. M.)—Last night's French communique reported reciprocal artillery activity north and south of the Avre.

Fighting at Lacytte Sector.

Enemy Penetration.

LONDON, May 9.
The British Communique says:—This morning enemy launched a strong local attack against the Anglo-French between Lacytte and Voormezele. After heavy fighting in the centre the attackers entered the Allies front line at certain points. Fighting continues in these localities. Attacks were repulsed at all other points. A successful French local operation advanced their line during the night southward of Lacytte. They took a number of prisoners.

Aeroplanes Brought Down.

One aeroplanes dropped four hundred bombs on different targets along the front.

We brought down twelve German Machines in air fighting eight of which were big ones in an encounter in the neighbourhood of Douai. None of ours is missing.

18 Divisions on Amiens Front.

LAHORE, May 9.
LONDON, May 8th.—An American correspondent in France says that 11 fresh or reformed divisions have been identified on the Amiens front. (C. & M. G. cable).

Italian Front

Electric Works at Lavedin Destroyed.

LAHORE, May 9.
LONDON, May 8th.—The British correspondent on the Italian front says that the British and Italian aviators on Saturday destroyed electric works at Lavedin which supply current for strategic electric railway, while other aeroplanes made an attack on the aerodrome and thus drew off the enemy machines. (C. & M. G. Cable)

British Official Message from Italy.

LONDON, May 9.
A British Official message from Italy says:—We twice made successful raids in the past week taking a few prisoners. Artillery carried out several destructive bombardments. Our airmen destroyed seventeen hostile machines and brought down another out of control. Several of these fell in our lines. We also bombed military targets in the rear of enemy lines. We lost no machines.

Central Powers

Germans' Terrific Casualties.

Stern Measures to Suppress them.

LAHORE, May 9.
LONDON, May 8th.—The Hague correspondent of the Times learns that intense almost house to house canvass of workers of both sexes is proceeding in Germany with the object of encouraging the people to hold on. Informers are invited to denounce pessimists and the authorities promise stern measures against those circulating news of terrific casualties. (C. & M. G. Cable)

Prussian Electoral Reform Bill.

LONDON, May 9.
The Prussian Lower House has passed the second reading of the electoral reform bill.

Ukrainian Situation.

Causing Anxiety to Germany.

Reichstag Criticisms.

LONDON, May 9.
AMSTERDAM.—It is reported from Kiev that Germans have disarmed one Ukrainian Division. Germany is apparently very uneasy over the Ukrainian situation. Discussion in the Reichstag evoked the sharpest progressive criticism of German military measures which it was declared had created a dangerous situation. Speediest ratification of Ukrainian Peace Treaty was urged. Skoropadski's alleged Pro-Germanism was discredited and the new ministry was described as a Pro-Russian one.

German Threat to Holland

Brings About Agreement.

LONDON, May 9.
AMSTERDAM.—The 'Nieuwe Rotterdamse Courant' referring to the German Dutch Agreement states that Holland was restricted transport by land and water to civilian supplies. The newspaper complains however that Germany hastened negotiations by military threats, a fact from which Dutch people will not fail to draw their own conclusions.

Aaland Islands.

Demolition of Fortifications Decided Upon.

LONDON, May 8.
STOCKHOLM.—The Swedish German and Finnish Governments have decided to negotiate a treaty for the demolition of fortifications on the Aaland Islands which are contrary to international conventions.

Germany's Last Chance.

Why She is Making Desperate Attempts.

LONDON, May 9.
A thousand American Naval officers and men were entertained to-day at the National Sporting Club. Sir Frederick Smith said, he was glad Americans were here to see the spirit of the people and sacrifices they were prepared to make to secure victory for Democracy. Admiral Sims said America had come in with both feet and would stay in with both feet till the thing was finished. Germany's only hope of winning was by submarines; but since April last year sinking had been steadily decreasing, and the curve of building programme had been ascending. These curves would cross within a fortnight and we should be increasing shipbuilding, instead of submarines decreasing it. Germany knew that, and that was why she was making desperate effort on western front which was her last chance.

Austrian Inactivity Criticised.

By Germans.

LONDON, May 9.
There is evidently a good deal of irritation in Germany at the continued inactivity of the Austrians. General Von Liebert writing in the 'Tagliche Rundschau' complains that General Foch is not only able to recall British and French divisions from Italy, but that Italy is sending her own units to France.

Great Britain

Sinking of Submarines Increasing.

New Output of Shipping Improving.

LONDON, May 8.
Mr. Macnamara speaking at Bristol said that the sinking of enemy submarines had steadily increased. Sinking of merchantships fell steadily and the output of tonnage monthly was well ahead of last year. Large plans had been laid by America and Britain for output of new tonnage but plans must take time of mature. Meanwhile the onus of immediate output was on the United Kingdom.

Destruction of a Submarine.

German Commander's Surprise.

LONDON, May 9.
An interesting account of the destruction of the German minelaying submarine '39' has reached London from a Dutch correspondent. '39' was commanded by Otto Ehrentraut, who is a close personal friend of Prince Henry of Prussia and a frequent visitor at the latter's castle at Kiel. Before Ehrentraut left Kiel with '39', Prince Henry came to the pier to wish him bon-voyage. '39' left the base at midnight, carrying several torpedoes and a large quantity of gun ammunition but no mines, as the trip was in the nature of a shake-down for the crew who had all seen service in other submarines. '39', after sinking the Norwegian ship 'Hans Kinch' and the British steamer 'Hans Larsen', later opened fire on what she thought was another steamer, but she had to deal with sterner stuff than defenceless tramps this time. For she was immediately answered by a salvo from a British destroyer. She dived a bit too late, for a depth charge shook her, causing a leak in the conning tower and water poured into the control. The crew were panic-stricken and '39' rose helplessly to surface, only immediately to receive a volley of shells from the Destroyer. Ehrentraut and six others of the crew were killed, but the destroyer saved seventeen others, including the captain and chief engineer of the 'Hans Larsen', who had been taken prisoners and were uninjured.

Our Wonderful Empire.

The Test of War.

LONDON, May 9.
Mr. Walter Long, presiding at a luncheon to Sir Frederick W. Young, upon his vacating the position of Minister of Crown Lands in South Australia, said:—The Empire was a wonderful thing. There had never been anything like it in the whole history of the world. In the war, what a marvellous part the Empire had played. The moment it was apparent that we were going to stake our very existence on a sacred cause, there came from every part of the world, where the British flag flew, not requests for further information and awkward questions, but one wonderful cry 'we are coming' (cheers) And when they came what a page they wrote on the military history of the world although loosely knit. The moment the Empire was confronted with real danger, it stood as one man and all troops showed that they were entitled to rank with the heroes whose names were written in gold in the Empire's history. We had never doubted the issue, but victory would be attained, only if we realised the magnitude of the task and the immediate nature of the difficulties and set our backs to the wall determined that nothing should overcome us and no difficulty be too great.

Exchange of British Civilian Prisoners.

LONDON, May 9.
Mr. Hope replying to Mr. Hume Williams in the House of Commons, said that all the 400 British Civilian Prisoners who were eligible under the Hague agreement to be interned in Holland and the majority of Officers and Non-Coms captured up to 30th June 1916 had reached Holland. Exchange agreement worked automatically. Fresh numbers were becoming eligible by the effluxion of time. Germany rejected the proposed extension of agreement to include privateers who had been in captivity for eighteen months.

Java Tea to Canada.

LONDON, May 8.
In the House of Commons, in reply to Sir John Rees who drew attention to the fact that exports of Tea from Java to America and Canada in 1917 were 32,563 thousand halfkilos compared with 632 thousand in 1916. Mr. Fisher stated that he had no information that the Government of Canada proposed to restrict importation of foreign tea.

Forced Belgian Labour.

Youths and Boys Behind German Lines.

LONDON, May 9.
Mr. Balfour stated that he had official information that Belgian boys and youths were forced to work behind the enemy lines on the west front. He understood that the Belgian Government intended to lodge a protest which the British Government would warmly support.

Revising Naturalisations.

A New Bill.

LONDON, May 9.
In the House of Commons, Sir George Cave stated that he hoped to introduce next week a bill for revising certificates of naturalisation, which the Dominions had approved.

The Home Rule Bill.

LONDON, May 9.
In the House of Commons, Mr. Bonar Law said he hoped the Home Rule Bill would be introduced before Whitsun.

Indian Tea Ballot.

LONDON, May 8.
2,014,000 pounds of Indian and 447,000 pounds of Ceylon tea were balloted for yesterday.

స్థానిక వార్తలు

సరోజినీదేవి, వివేకబాయిగార్లు:—రేపు 15-వ తేదీ జరుగు జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ ప్రథమసభాసందర్శనమున ప్రేమతి సరోజినీదేవిగారు బాలూ వివేకచంద్రపాటుగారు చెన్నపురికి విచ్చేయుదురని తెలియుచున్నది.

కడపసభలు:—కడపపురము వరకు ఈసెల 20, 21 జూనెల 1 వ తేదీలందు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు ఆంధ్ర మహాజన సభలు జరుగవలయుగా జరుపబడుటకు ఆహ్వానము ఘోషమువారు సర్వప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఆంధ్రక్షేత్రముల నామములు రెండు మూడు దినములలో ప్రకటిత మగును.

కలవల రామానుజము సెట్టిగారి ధర్మచిక్తాస్థలము:—నంగంబాకములోని దివానుబహదరు కలవల రామానుజము సెట్టిగారి ధర్మచిక్తాస్థలమునందు గత మాసమునందు 8874 మందికి మందునిచ్చిరి. సగటున అను దినమున చిక్తాస్థలమునకు వచ్చువారి సంఖ్య 296.

ఆర్యబాలికా విద్యాలయము:—సెయింటుతా మకుటవలెంటులోని ఆర్యబాలికావిద్యాలయముయొక్క యిరువదియవవార్షికోత్సవము రేపు ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు జరుగును. అడ్వకేటు జనరలు మానసియులగు ఎన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

యద్దసభ:—రేపు 21-వ తేదీ మంగళవారము వాడు డిల్లీసభాతీర్మానములను ఆచరణలోనికి తెచ్చుట కేమి ప్రయత్నములు చేయవలయునో ఆలోచించుటకు గొప్ప సభ యొకటి సెయింటుతార్జి కోటయందు జరుగును. వెంట్రండు ప్రభువుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

సేనలో చేరుట:—20గోలు నివాసులు మిట్టవొడ్డి కృష్ణారావు పంతులు బి. ఏ. మైసముపాటి నరసింహము పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్., పత్రి శ్రీనివాసయ్య బి. ఏ. తదవర్తి పెరియార్ వాడసెట్టిగార్లు డిల్లీ మహాసభా తీర్మానము ప్రకారము కమిషనుల నిచ్చిన సేనలో చేరుటకు నిశ్చయించుకొని వారని వినుటకంతయు సంతసించు చున్నారు.

ఆంధ్రమహిళాసభ:—కడపలో జరుగు సభలలో పాటు ఆంధ్రమహిళాసభను సయితము జరిపిన బాగుగా నుండుననియు, అందువిషయమున కడపలోని విద్యార్థులకు రాండ్రగు యువకులు ఆలసించక వెంటనే సభ నొకదానిని సమావేశపరచి ఆహ్వానసంఘము నేర్పరుచుదురని కోరుచు యొకరు మాట వ్రాయుచున్నారు.

ఒక హెచ్చరిక:—అక్షయతృతీయ పుణ్యకాలము ననుసరించి కుంభకోణమున రాబోవు సోమవారము జరుగగల 12 గంటల సేవలకు అనేకుల ప్రార్థనలచే పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవారు వెళ్లదలచుటచే శ్రీధరవరేత్త వోధినీసభవారిచే ప్రకటింపబడిన సేవలకు ఎల్లండి ఆదివారము “లవకుళ” కాలక్షేపము నిలుపుదల చేయబడినది. ఈ దినము రేపు యథాప్రకారము శ్రీకృష్ణదూత్యము కాలక్షేపములు జరుగగలదు.

సమరకార్యములకు విరాళములు:—జూనగడు సంస్థానమువారు యుద్ధాంతము వరకు సాలానకు 5 లక్షలు చొప్పునను, చెరి యొక 1 లక్ష చొప్పున సచిను నవాబు ధారు మహారాజాగార్లును, తిరువాన్కూరు మహారాజావారు 2 లక్షలును, దేవాను మహారాజా వారు పదునైదువేలను విరాళము సొంపగుదురు.

ధిల్లీ యుద్ధములు:—నిన్నటి దినము ఫిఫ్తు కమిషను గారి యాజమాన్యమున ధిల్లీకాన్ఫరెన్సు నూచనల నామోదించుటకు వెద్దపథ జరిగెను. యుద్ధములును నవాలుచేయుటయందును, సైనికులజేర్పుట యందును దొరతనమువారికి తోడ్పడుటకు తొక సంఘము నెలకొల్పుబడినది. సభలోనే 2లక్షల రూప్యములకు పైగా యుద్ధముల విరాళములు ప్రోగ్రెసవి. ఇంక మరియొకలక్ష వాగ్దత్తము చేయబడినది.

వృత్తాంతములు

సమరకార్యములందు వినియోగింప భోపాలు జేగము గా తొక లక్షయును, జాంజిరా నవాబుగా తొక యర్థలక్షయును యిచ్చిరి.

నేటిదినమున వెల్లింగుటన్నలో దక్షిణ ఇండియా మహాసభ జరుగును. ఈ సభకు బోవు నిమిత్తము రక్షణసేనా ప్రతినిధులు పలువురు తమస్థానమున కమిషనును బూతుటక్కురుగాను నిన్నటిదినమున కూనూరునకు విచ్చేసిరి. తామిటీవల రుమ్మ స్కాండినేవియారాష్ట్రములయందు సంచార మొనర్చియుంటిరునియును వెల్లింగుటన్నలోని పాటుల మలమలమాడుచుండి రనియు, యీవిహాయకు సమాచారమును తా ముపన్యసింపనుంటిమనియును, టక్కురుగారు సంధామణావసరమున జెప్పిరి.

కలకత్తా కార్మికేషను:—కార్మికేషను వారు 8 వ తేదీని సభగూడిరి. సమరనిర్వహణమునైననే ప్రజల శక్తియంతయు వినియోగముగావలసి యున్నందునను, ఆచరణముననె సామ్రాజ్యరాష్ట్రీయపాలకవర్తములయందు మార్పులు జరుగనున్నందునను, ప్రస్తుతమునకు కలకత్తా మునిసిపలు బిల్లు చర్చ నాపివేయవలయు ననియును, అందులకు గాను తగిన యేర్పాటుల నొనర్చవలసిన దని బంగాళా దొరతనము వారిని కోరవలసినదనియును డాక్టరు వారి ధన్య దత్తుగారు తీర్మానముపపాదించిరి. కమిషనర్లలో చాలమంది వ్యతిరేకింతుట బట్టి తీర్మానము ప్రోగ్రెసేయబడినది.

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయపు పటాలము:—మెయి మాసారంభముననుండియు విశ్వవిద్యాలయ పటాలము (ఇండియా రక్షణసేన) డేరాడూనునగరమున శిక్షణమును పొందుచున్నది. అలహాబాదు, లక్నో, ఆగ్రా, కాన్పూరు మున్నగు ప్రదేశములయందలి యువకులు 250 మంది యాపటాలమున నున్నారు. మిరటు డివిజను కమిషనరు హాఫ్మన్ గారును పండిత మాంబర్దగారును సోమవారమువాడు పటాలమును సందర్శించిరి. దర్శాత్తుల నొనర్చి వీరువురును కొన్ని నూచనముల నొనర్చిరి. ఈ విద్యార్థులకు సౌకర్యము సొనర్చునిమిత్త మిచట నొకనిధి యేర్పడినదనియు, చందాలు విస్తారముగ చేరినవనియు అలహాబాదునుండి తెలియవచ్చినది.

బాపట్ల తాలూకా, పాలపుర గ్రామమునందలి పోత నామాత్య గ్రంథాలయమును, శ్రీరామమందిర సరస్వతీ పుస్తక భాండాగారమును, స్థాపించిన దాని ముఖప్రార్థనయందు నున్నవని వానిని తిరిగి పునరుద్ధరించుటకుగాని, రెండును వికృతముచేయుటకుగాని మేసెల 6 వ తేదీ సోమవారమునాటి యుదయము బాపట్లతాలూకా గ్రంథాలయ సంఘకార్యదర్శి కోన వేంకటరాయ శర్మగారు విచ్చేసి రెండు గ్రంథాలయముల వారిని సమీక్షించు సమావేశ పఱచిరి. సాయంత్ర మూగంటలకు శర్మగారి యధ్యక్షతక్రింద సెల బహిరంగసభ జరుపబడినది. అప్పుడు “ప్రస్తుతస్థితి”ని గూర్చియు, “వైషమ్యము”ను గూర్చియు మువ్వ్యాసము జరిగినది.

హిందూదేశమున నిర్బంధపైన్య సే:—హిందూదేశమున శీఘ్రకాలమున నిర్బంధపైన్య సేవావిధానము ప్రవేశపెట్ట బడుననియును, బొగ్గుగనులయందు పనిచేయుచుండు పనివాండ్రకు గూడ సీకాసనము కర్తవ్యము బడుననియును వదంతులు ప్రబలియున్నవి. కాని వీటికాధార మెద్దియునులేదు. బొగ్గుగనులయందు పనిచేయు కార్మికులందరును నమోదు చేయవలసిన దని చీఫ్ కానిటరి ఆఫీసరు ఉత్తరువొసర్చి యుండెను. ఈ యుత్తరువునై వదంతి కిందుక నాధారమై యుండవచ్చును. ఈ వదంతివలన కార్మికులయందెట్టి యాత్రమును కలుగకుండుటకై కానార్డు కమిటివారు నడచుకొనిన విధానము ప్రశంసనీయమైయున్నది. వైషదంతి కేవల మసత్యమని కమిటివారు గంభీరముగ వెలువరించి ప్రమాదము నాటిలకుండ జేసినది ఇండియా బొగ్గుగనుల సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

యూరోపియనులు; సైనికబలము:—ప మొనీరుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. —యూరోపియనులలో నింక నెంత మంది ఆసధికారులను యుద్ధమున కంపదగునో యను ధిల్లీ తీర్మానాంశమిప్పుడు చాలవరకు విచారింపబడుచున్నది. యుద్ధ విజయార్థ మెట్టి ఏర్పాటులు చేయబడినను అవి అనుబంధము

నీయుములేగాక సంతోషాహవానమునగు. కానిఈవెన నిదివరకే చాలప్రయత్నములు జరిగియుండెనని కొంతనంది ఆఫ్రికాను పడుచున్నటు లున్నది. ఈసంఘము బాలయంది నతిఉదార బుద్ధివత్తుడై యుద్ధమున కొసగినది. మిగిలినవారిలో సమర్థులింక ఈదేశసంరక్షణార్థ ముపయోగింప బడవలసి యున్నారు. వాణిజ్యపారిశ్రామిక శాఖలనుండి ఇంక నెంతమందిని తీయవచ్చునదియు బహుశాగూతతో పరిశీలింప వలయును. ఈవిషయమున నింక నే తీర్మానమును చేయబడక పూర్వమే ఈవిచారణ జరుగవలసి యున్నది. హిందూదేశమునందు యూరోపియను కృతస్థాపనలు ప్రత్యేకపద్ధతిని కొనసాగింప బడుచుండునంగతి నధికారు లట్టి విచారణ సమయమున బాగుగ భావక ముండు కొనవలసి యున్నది

బండిపోటు:—ఎ. టెల్లారీగారు నేతవనితో యథా ప్రకారముగ వారణాశి భ్యాంకునుండి సామ్మ్యు తీసికొని వచ్చుచుండిరి. తమ కార్యాలయమునందలి పనివాండ్రకు జీతముల నిచ్చుటకు వారు 15 దినముల క్లబ్బోకమారు సామ్మ్యు తెచ్చుట వాడుక. టెల్లారీబాబుగారును మరియొక మును, రూ॥ 15000, రూ॥ 18000 లను నగదు రూపమున రూ॥ 2000 లును తక్కిన నోట్లను గొనివచ్చుచుండిరి. బాబోపి ట్టేషనువద్ద వారిక బండిని మాట్లాడుకొనిరి. ఒక చాక్ డ్రాయర్ లాంతరును బట్టికొని వారి నచట గలసికొనెను. కారాగారమునకు 700 గజముల దూరముననుండగ కొంతమంది బండిపోటు దొంగలు లాటిలతో వారి నెదిరించిరి. టెల్లారీగారికి విశేషముగ దెబ్బలు తగిలెను. తలను కిరిటముండుటవలన నతడు బ్రతికి పోయెను. బాబుగారికి గట్టి దెబ్బలు తగిలెను. లాంతరు ముక్కలయ్యెను. దాని పట్టుకొనిన వాడికి దెబ్బలు తగిలెను. దురదృష్ట వశమున టెల్లారీగారి చేత నేదియు ఆయుధము తేక పోయెను. దొంగలచేతి నుండి తీసికొనవలసిన అత్తను యత్నించెను గాని కార్యము లేకపోయెను. దొంగలు చీకటిలో తప్పించుకొని పోయిరి. చుట్టు ప్రక్కల ననేక గ్రామములుండెను గాని ఎవ్వరును వారికి సహాయము చేయుటకు రాలేదు. వారు కేకలును చప్పుడునుగూడ విని యుండిరి. ఫ్యాక్టరీవద్ద చప్పుడుటకు టెల్లారీగారు వినిరిగాని వారువచ్చుటాలస్యమయ్యెను. ఈ సంగతి పోలీసువారికి తెలుపబడెను. వారా దగ్గర గ్రామములో తనిఖీచేసిరిగాని ఏమియు కార్యము లేకపోయెను. దొంగల సల గతిని చెప్పినవారికి వేయిరూపాయల బహుమతి నొసగెడ మని టెల్లారీగారుచెప్పిరి.

ఉక్రేనియాను గూర్చి జర్మనీయుల యాత్రము.
రీచ్ వేస్టాగుసభయందు చర్చ
ఆముప్పెద్దాము, మెయిరి:—ఉక్రేనియాడివిజ నొక దానిలోనున్న సైనికులందరను జర్మనువారు నిరాయుధుల సొనర్చిరి. ఉక్రేనియా వ్యవహారములు జర్మనీయుల కాత్రము గొలుపుచున్నవి. జర్మనీవారు సైనిక కార్యనిర్వాహకతంత్రము విషయదేశ దెచ్చిపెట్టిన దనియు రీచ్ వేస్టాగుసభయందు దొడ్డి పలుకబడినది. ఇంతియగాక, ఉక్రేనియాతోడ జరిగినసంధికి దొరతనమువారు తక్షణమే తలయూచవలసిన దని సభ్యులు హెచ్చరించిరి. స్కూరోపాడ్మిన్ గారు జర్మనీవారి పక్షమున నుండుట కల్గ యనియును, నూతనమంత్రివర్గము రష్యారాష్ట్రమున కనుకూలముగ నున్నదనియును సభ్యులు పలికిరి కీఫ నుండి తెలియవచ్చెను.

మహమ్మదీయులయాత్ర.
సంతృప్తికరముగ నెరవేరుట.
లండను, మెయి 9:—జెరూసలేమునుండి యిట్లు తంత్రీవాస్త్ర వచ్చినది:—నెబియాసాయాత్ర గతసెల 25 వ తేదీని సంతృప్తికరముగ నెరవేరినది. సైనికాధికారు లన్ని విధములను శక్తివంతనలేక సహాయమొనర్చిరి. ఉత్సవములన్నియు నిర్విఘ్నముగ నెరవేరినవి. మహమ్మదీయు లందరును సంతసించి ప్రభుభక్తిని వెలువరించుచు, సర్వసేవానికి కృతజ్ఞతను నెలువరించిరి.

రుమేనియా సంధి నంగీకరించుట.
లండను, మే 9:—రుమేనియా ప్రకటనము రుమేని యాకును ఆఫ్రికీయా, జర్మనీ, టర్కీ, బల్గేరియాలకును నేటి యుద్ధమును బుఖారెస్తుకర్ద నేటియుద్ధమును సంధి జరిగెను. సంతకములు చేయబడినవి. అంశము లింతలోనే ప్రకటింపబడగలవు.

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోషధములు.

నం॥	వర్ణన	ద.ల.
శంఖచూర్ణము పండ్లతో ముట్టకు	...	0-2
శీర్షసాయానము మూత్రము అజీర్ణమునకు	...	1-4
చంద్రశాలహరి పండ్లతో ముట్టకు	...	0-3
శుభ్రగోళము గౌరవపుష్టికి	...	1-0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-3	...	0-12
మూలరంజకు తైలము డబ్బి 1-3	...	0-12
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-3	...	0-9
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	...	0-4
కలరామూత్రము వాంతిభేదాలకు	...	0-6
గజ్జికీతైలము గజ్జికీదలకు డబ్బి 1-3	...	0-4
చామకర్పూరము సీసా 1-3	...	0-6
శేలకు మందు సీసా 1-3	...	0-4
తామర తైలము; తామర, శీటకు	...	0-8
కుస్తూకు తైలము డబ్బి 1-3	...	0-4
సురలిద్రావకము సీసా 1-3	...	1-0
కఫహరి శీతగట్టులకు దగ్దుకు	...	1-4
కఫహరిచూర్ణం చిచ్చునములకు డబ్బి 1-3	...	0-8
వాయువుతోటకు మందు	...	1-0

నం॥	వర్ణన	ద.ల.
మోహినీతైలము పెండ్లకలు పెరుగుటకు	...	0-12
లోమహరి పెండ్లకలు పెరుగుటకు	...	0-8
ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1-3	...	1-9
శస్త్రాఘాతములకు పెద్దవి, మంచివి 50-3	...	0-10
శుభ్రాఘాత మూత్రము	...	1-0
శుభ్రాఘాత తైలము పుండ్లకు	...	1-0
విరేచనము: కుమూత్రము డబ్బి 1-3	...	0-8
గ్రహణీ మూత్రము డబ్బి 1-3	...	0-8
శిరోచేదన మూత్రము తలనొప్పిలకు...	...	0-12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-3	...	0-8
శిగ్గు ద్రావకము సీసా 1-3	...	1-0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	...	1-0
చుండుకు నూనె సీసా 1-3	...	0-6
గుండరితైలము, ముఖకాంతికి	...	0-8
పసుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు	...	0-6
కర్ణకూలహరి చెవిపోటుకు	...	0-6
బాలాచి మూత్రము మలబద్ధమునకు	...	0-8
బంటువాతహరి ఎముకలకు	...	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అత్యుత్తమ రక్తమృతమున జనించు బాధ్యములకు కీరీటుమనబడి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను పుండ్లను, చూతకొత్తలను అన్ని విధములకును గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

విక్రీయ శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (33)

ఇది ఒక రక్తశుభ్రకారిణి. ఇది మిన్నుట నిన్నుకేయము, సహజమైనను మధ్యమచ్చినను అన్ని విధములైన చోషములను పోగొట్టును. కీరీటుమనబడి పొదరసదోషములను, మలబద్ధమును కార్మణసంబంధమును పోషములను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శీతరాశిగ్రహము గలగ్రహమును. 16 రోజులవరకు వందలకు 4 టోన్సుల బుడ్డిలో అమ్ముదును.

ప్రావైటరు: — పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికరూపాలిపి ప్రశంస

కన్నులకుంటి ఆ అమ్మాయిని విరచితము.
తల 0-4-0 పోషక అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంటి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ద్రావణపీడిత. తల 0-4-0 పోషక ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

కాళ్యాయ కి సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కవులను తేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మూత్రమే సిద్ధముచేయించు చుండుటవలన వలయువారు వెంటనే (వాసికొను టుచితము.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	తల రు	2-0-0
" ఆర్థసంవత్సర " "	" "	0-8-0
" ఆర్థసంవత్సర " "	" "	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, తేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" "	1-0-0

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధోషధము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినీతైలము
డబ్బి 1-4 0-6-0	డబ్బి 1-3 0-4-0	సీసా 1-3 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోషధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.

1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభగుటి

మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వరుస

ఆయుర్వేద యోషధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
338 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ లేహ్యము రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకము మోహించి బలమును కలిగించి యుష్ణశీతలము చేసి చేతి కాల్చి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు లేజన్యును కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదము, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

219 ఆర్థపౌను డబ్బి 1-3 రు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్, అతంకనిగ్రహ తోషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పాల్వపు వేంకటాచల 594

వండితులవారి సిద్ధోషధములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిప్పుడైనను పరికింపును.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మూత్రమే కక; బర్మా, సిలోకా, మలియన్టీర్, గోవా, ఫీజి, ఐలండ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మున్నగు ప్రత్యేకములవారు కూడ సీ సిద్ధోషధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహార" కస్తూరి మూత్రల సీసా మీ యింట నున్నయెడల, మాటికి కైదులు సమయమును, నిశీతించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పూర్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, గజమునొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు (లుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మర్యాద నశి రోగములును, ఈ సిద్ధోషధము శీతనశే నాల్గవ్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో నశిగింపులకు లగునట్టియు సుఖయోగకరములగు కిర్వాటక మూలికలనుండియు యోషధములను తయారు చేయబడుచును.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుండియు ఉంచును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానప్రసాద, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260 మాత్రము సీసా 4 అణాలు, మూత్రమే.

6 సీసాల నోకసారి తెప్పించుకొనుటచాలా ఖర్చుతోచును. మా 1-8-0

12 సీసాల నోకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాల నోకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మోహన్ ఆయుర్వేద సిద్ధోషధములు దొరకును.

వినిగము: శ్రీ సీతారాధుల వైద్యశాల, మద్రాసు.

